

اواز

از انتشارات رادیو تلویزیون ملی افغانستان

شماره اول سال ۱۳۸۹

→ بیرچراغ دار...

→ انسه وهاب خاورونه ...

→ ماهواره ...

→ په رسنیوکې د کار الفبا

→ ظاهر ټویدا ...

→ د ټکنولوژیه

→ سینمای افغانی

→ داستان نویسی

→ د منگل سره مرکه

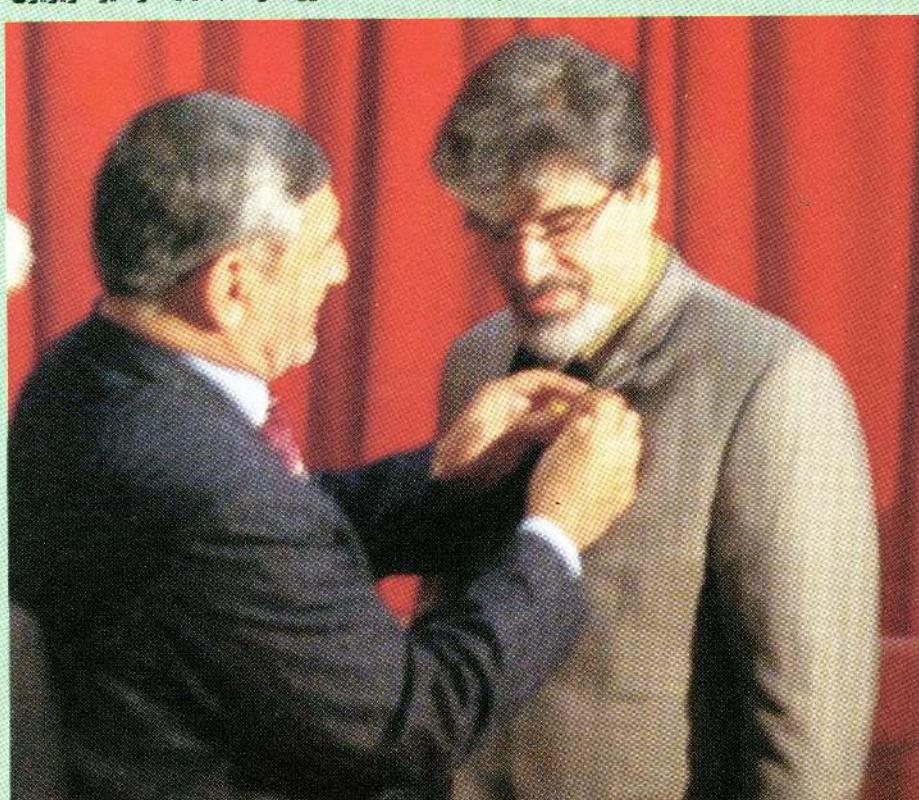
→ د موسیقی تاریخچه

→ پلان نشراتی ...

Ketabton.com

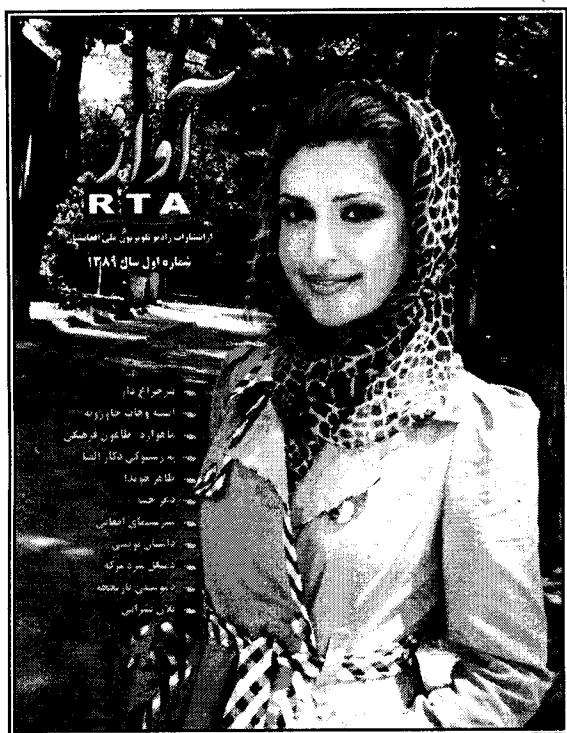

دکتر عبدالواحد نظری رئیس عمومی رادیو تلویزیون ملی و نماینده اداره انکشافی ایالات متحده امریکا
حين امضاء قرارداد ، ایجاد و نصب یک پایه دستگاه اپلک سلامت به منظور نشرات باکیفیت رادیو تلویزیون ملی افغانستان

اهدا نشان افتخاری به مناسبت روز جهانی همبستگی کارگریه محترم داکتر عبدالواحد نظری
رئیس عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان از جانب رئیس شورای مرکزی امکا .

بِنَامِ حَنْدَهُ وَمَهْجَانْ آرْجِينْ كِيمْ سَخْنْ دَرْ زَيْانْ

در این شماره میخوانید

رویداد های فرهنگی

- پیر چراغدار
- انیسه وهاب خاورته ...
- ماهواره ...
- به رسنیو کی ...
- موسیقی در هجرت ...
- دغه چینه ...
- شناسایی کارمندان ...
- سیر سینمای افغانستان ...
- در خواهه آواز ...
- داستان نویسی ...
- اوسمیه موسیقی ...
- دهقان شاعریکه مزرعه از عشق ...
- دموسیقی تاریخچه ...
- داستان کوتاه ...

پلان نشراتی، صفحه شعر و الوم هنری هترمندان

صاحب امتیاز: رادیو تلویزیون ملی افغانستان

تحت نظر: داکتر عبدالواحد نظری، داکتر محمد حليم
تولیر و شمس راد.

مدیرمسئول: لمیه احمد زی

مسئول چاپ: بشیر احمد حکیمی

گزارشگر: عبدالاحد همراز

گرافیک و دیزاین: عبدالولید حمیدی

کمپیوتر: فاطمه هاشمی

نشانی: وزیر محمد اکبر خان سرک ۱۳ ریاست
عمومی رادیو تلویزیون ملی

تلفون: ۲۱۰۳۱۶۴

تسیراز: ۷۰۰

ایمیل ادرس: Awazrta@yahoo.com

آواز در ویرایش و کوتاه کردن نوشته ها آزاد است.

شرح پشتی: مژده جمالزاده.

رویدادهای

دنوروز

دودیز جشن په کابل کې ونمانځل شو.

د افغانستان د اسلامی جمهوریت جمهور ریس حامد کرزی نوي هجری لمريز کال د افغانستان د اسلامی جمهوریت دولت او خلکو ته د هيلو او ستراز ماینیت کال و باله .

دنوروز لرغونی جشن او د نوى هجري لمريز کال په کابل کې ونمانځل شو .

په هغه مراسمو کي چې له همدي امله بادام باغ کي پر خاى شول د کابینې او ملي شورا یو شمير غرو او د کابل بشار یو زيات شمير او سیدونکو گدون کړي و .

د اطلاعاتو او فرهنگ وزیر او دنوروز د جشن د جورولو دکمیسیون ریس داکټر سید مخدوم رهین په دغومراسموکي د افغانستان د اسلامی جمهوریت د جمهور ریس حامد کرزی پیغام ولوست جمهور ریس په خپل پیغام کي ویلی دي نوى هجري لمريز کال د افغانستان خلکو او دولت ته دهيلو او دسترو از ماینېتونوکال دی ، دروان کال په پسلی کي مور دسولي مشورتی جرګه رابولو او جورووسي په دي جر که کي به داسې لارۍ چاري ولتوں شي چې په عملی کيدو سره به بي زمور په هيواد کي سراسري سوله په سوغات کي راوري .

حامد کرزی دغه راز په خپل پیغام کي دکابل نړیوال کنفرانس ته هم اشاره کري ده چې جورول یې دهیواد د ترقی لپاره د مهموبنستیز و پروژو په طرخه کولو سر بېره د بنې حکومت والي ، له اداري فساداو نشه یې تو کو سره د مبارزي په برخوکي به هم اغیز من ګامونه واختښل شي .

جمهور ریس په خپل پیغام کي له خلکو څخه غوبښتی

فرهنگ

دي: چې د دوست د پروګرامونویه تحقق کي همکاري وکړي او دهیواد دسمسورتیا په لاری او دژوندانه ډچار پېر یاں ساتني د خطرو نو د مخنيوی په خاطر نیالکي کېردي. دغه راز په دغه مراسمو کي دهیواد د لومری ميرمني ډاکټري زینت کرزی پیغام دعامې رو غتیا وزارت دسر پرستي ډاکټري ثريا دليل له خوا ولسوتل شو ډاکټري زینت کرزی په خپل پیغام کي هیله کري ده چې نوي هجري لمريز کال د افغانستان دخلکو په هيلو پېل شي او دهیواد د پر مختګ او ترقی او دخلکو دژوند دېنه والي پېل وي او په هيواد کي سراسري سوله او آرامې تامين شي .

د اطلاعاتو او فرهنگ وزیر ډاکټر سید مخدوم رهین هغه ننداړتون چې له همدي امله جور شوي و برانست چې لاسي ، صنایع ، د خصوصي سکتور تو لیدات ، دلېنیاتو د تولیدي کار خانو محصولات د ملي نکارستان او د غلام محمد میمنګي د هنرستان دانخور ګري آثار کتابونه او د باختر آزادی د عکاسي آثار په کي ننداړي ته وراندي شوي .

فرهنگی

رویدادهای

په هلمند ولايت کي ملي نگارستان پرانيستل شو

داطلاعاتو او فرنگ وزیر داکتر سید مخدوم رهین په هلمند ولايت کي ملي نگارستان نماینده گي پرانيستله دغه نماینده گي دودانی دنشتولی له امله اوس دهلمند ولايت په یوه ودانی کي پرانيستل شو پدہ.

دلمند ولايت داطلاعاتو او فرنگ ریس علی شاه مظلوم یار وویل: اوس په دی نگارستان کی داغانی هنرمندانو دانخور گری او رسامی اووه ویشت آثار ننداری ته وراندي شوي دي.

داکتر رهین دهلمند ولايت ملي نگارستان پرانيستلو په وخت کي ژمنه وکر چي دغه نگارستان به له مرکز خخه آثار و په لېدولوسره بدای کري.

دغه راز داطلاعاتو او فرنگ وزیر دهلمند ولايت دعا مه کتابتون د بدایني لپاره دزرو توکو علمی او معلوماتی کتابو نو مرسته وکړه.

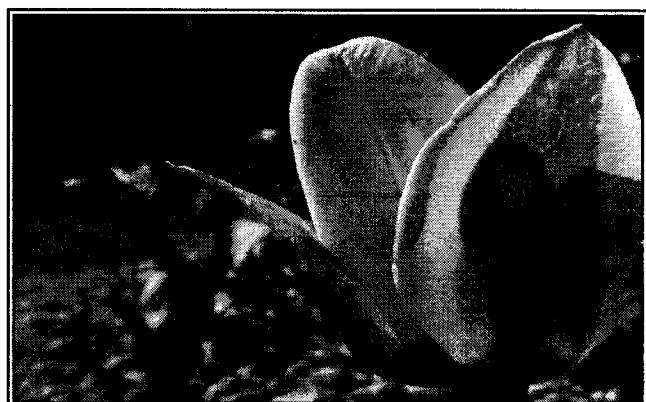
اوسم دهلمند ولايت عامه کتابتون په بیلا بیلو برخوکي لس زره توکه کتابتونه لري.

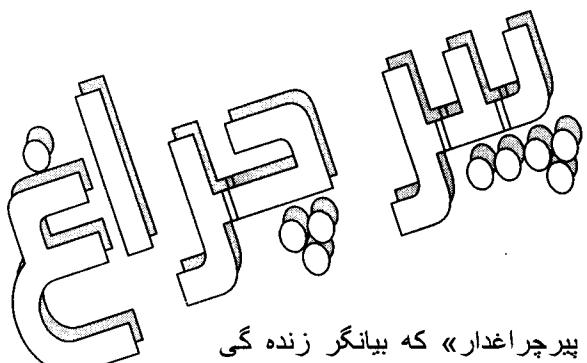
نوروز نړیوال شو

دلگرو ملتو نودسازمان له خوا دلمريز کال دوری يا حمل د میاشتی لو مری نېټه چې دمارج د ۲۱ د می سره سمون لري، دیوی نړیوالی ورځی، په توګه په رسميت وېژنډل شو.

حمل لو مری ورځ دنري په دیرو هیوادونو لکه: افغانستان، ایران، ترکی، پاکستان، ازبکستان، ترکمنستان او داسی نورهیوادونوکي په خواراشاندارو مراسمو او جشنونو لمانڅل کېږي.

کله چې دافغانستان تاریخ مطالعه کړو، نو ندی جشن لمانڅل پنځه زره کلن تاریخ لري. دهیواد په تولو سیمو کي دنوروز ورځی د لمانڅل لپاره په زره پوره تیاری نیول کېږي، په ځانګړی توګه دکابل او مزار شریف په بنارونوکي دحضرت علی کرم الله په زیارت کي دعلم مبارک دبورته کيدو مراسم په خورا ولو لو او اسلامی جوش سره لمانڅل کېږي. دباید وویل شی چې سبزکال هم دغه ورځ په پرتمینه او شانداره توګه په تول هیواد کي ددولتی چارواکو او هیواد والولخوا ولمانڅل شو.

فلم «پیر چراغدار» که بیانگر زنده گی و حال و آثار مولانا جلال الدین محمد بلخی است از مدت دو سال باینسو توسط افغان فلم ساخته می شود.

گفت:

مولانا جلال الدین محمد بلخی شخصیت علمی و عرفانی افغانستان است که گستره افکار او در سراسر جهان، تحول بنیادی فکری را در راه توحید و خدا شناسی وجود اورده و در اکثر مجتمع علمی جهان اکنون اندیشه و دیدگاه مولانا از فحوای کلام و شعرش شرح گردیده و با مسایل اجتماعی امروز قابل تطبیق است.

من در تدویر سیمینار هشتادمین سال تولد مولانا که از طرف وزارت اطلاعات و فرهنگ برگزار شده بود، کارهای را انجام دانم که در تاریخ مطبوعات کشور نظری نداشت و از آن جمله چاپ (متنوی معنوی) نسخه اصلی قوئیه با اهتمام مقایسه با دیگر متنوی های چاپ ایران، هند و روسیه، نشرگزیده کلیات شمس تبریزی، دین شناسی مولانا زیر نام (در مسیر عبودیت) و تدویر این سیمینار در سطح بین المللی یکی از موفقیت های بود که من منحیث مشاور فرهنگی این وزارت و همکارانم انجام دادیم.

یکی از کارهای بس عده دیگر در مورد شخصیت مولانای بلخ، نوشتن فلمنامه از

انجینیر لطیف دایرکتور فلم می گوید: هر چند آنان در ساختن این فلم با دشواری های زیادی روی رو اند اما با آنهم تلاش دارند که این فلم را به گونه یی بسازند تا بیانگر زنده گی واقعی مولانای بلخ باشد.

بخش های ازین فلم در کابل، ننگرهار و بلخ تصویر برداری شده که کار عملی آن از بلخ آغاز شد. اما بخش دیگر آن به نظر دایرکتور در ترکیه (شهر قونیه) که آرامگاه مولانای بلخی در آنجا است، فلمبرداری خواهد شد.

مولانا جلال الدین محمد بلخی در ششم ربیع الاول سال ۶۰۴ هجری قمری در بلخ به دنیا آمد و به سن ۶۸ سالگی در سال ۶۷۲ هجری قمری در قونیه وفات نمود و در همانجا به خاک سپرده شد.

متنوی معنوی و غزلیات شمس از آثار معروف مولانا است.

سناریویا فلمنامه «پیر چراغدار» را دکتور محمد حلیم تنوری نویسنده و پژوهشگرنوشه است. انگیزه نوشتن فلمنامه را با ایشان مطرح نمودم، چنین

زنده گی وی زیر نام (پیر چراغدار) است که بار اول در دنیای سینمای افغانستان می تواند جایگاه هنری، تاریخی خود را زیر این نام بیابد. به همین منظور این سناریو به افغان فلم داده شد تا روی آن کار صورت گرفته و نقش مولانا را از زمان تولدتا و فاتح در تصویر بکشاند.

اینکار با وجود مشکلات تختیکی حدود چهل درصد پیشرفت و توقع میرفت تا در اخیر سال ۱۳۸۸ این فلم به پایه اکمال بررسد. امیدوارم و زیراطلاعات و فرهنگ جناب داکتر سید مخدوم رهین توجه بیشتر به موضوع این فلم نموده و در تکمیل آن همکاری نماید.

من در نوشتن سناریو و هم در مورد حالات فلم از دیدگاه زمانی و مکانی با افغان فلم همکار بودم. و در تصویر بندی و امور کارگردانی نیز با انجینیر لطیف احمدی کار نمودم. شب ها او به خانه ام می آمد تا نیمه شب هر صحنه آنرا بررسی و تحلیل می کرد. هدف این بود تا

(c) K
موقعیت اجتماعی مولانا را در آن زمان به کارگردان بیشتر شرح دهم و از زوایای مختلفه تاریخی، بعد زمانی و مکانی، روابط، برخورد های اجتماعی، روابط خانواد مولانا، دیدگاه داشمندان و علماء در مورد خانواده سلطان العلما پدرمولانا بلخ، ده ها مطلب دیگر بود تاز لحظ جامعه شناسی و مسایل روانی، شخصیت های برازندۀ این فلم‌نامه را شرح می‌دادم.

تصمیم شرط اول موفقیت است. من آرزو ندارم تا آینده ناملوم کار آن به تعویق اداخته شود. باید افغان فلم پیشنهاد و ضرب الاجلی را برای به پایان رسانیدن کار فلمبرداری آن اعلان دارد.

امیدواریم با ضمن توجه وزیر اطلاعات و فرهنگ جانب دکتور هین توجه بیشتر به موضوع این فلم نموده و در تکمیل آن همکاری نماید.

ونهاد های علاقمند به هنر نیز در این راستا دیدگاه های خویش را با ماشیریک سازند و ما در سطح بین المللی نیز از حمایت چنین بنیاد ها برخوردار خواهیم بود.

سوال : چه زمانی فلم‌نامه و یا سناریو «پیرچراگدار» را منحیث یک اثر سینمابی به بازار عرضه خواهید کرد؟

جواب : زمانی که دانستم عملیه تصویر برداری فلم به پایان می رسد. من در فلم‌نامه نه تنها زنده گی مولانا، بلکه حالات و شخصیت های برجسته این فلم را از لحاظ روانی نیز به تحلیل گرفته ام. تا خوانده همانند بیننده فلم بتواند وقایع را از مرز گره اندازی ها به مرحله گشایش و اوج داستان با علاقه و دلچسپی پیگیری نمایند.

من از کاگردن فلم و همکاران دیگر توقع دارم تا با تفاهم و کار دسته جمعی که ارا و نظریات همه دست اندکاران این فلم در آن متصور باشد، امکان دارد این فلم به پایه اكمال برسد.

من تا کنون تنها ۲۱ بخش زنده گی مولانا را به کارگردان سپرده ام. بخش های عمدۀ دیگر این سناریو که اوج داستان و «نهایتاً» نتیجه گیری از زنده گی و دیدگاه مولانای بلخ است، تا هنوز نزد م وجود بوده و کارگردان تقاضای این صحنه ها را نکرده است. از آنجلمه:

ملقات مولانای بلخی با دبیر و مریدش حسام الدین چلبی که در «نوشن مثنوی نقش اساسی دارد، سروdon مثنوی و کتابت حسام الدین چلبی، دوره های اخیر حبات مولانای بلخ و پیام آخرین تفکرات و دیدگاه های مولانا در کلام خودش و پاران و رهروان مولانا و امثال آن.

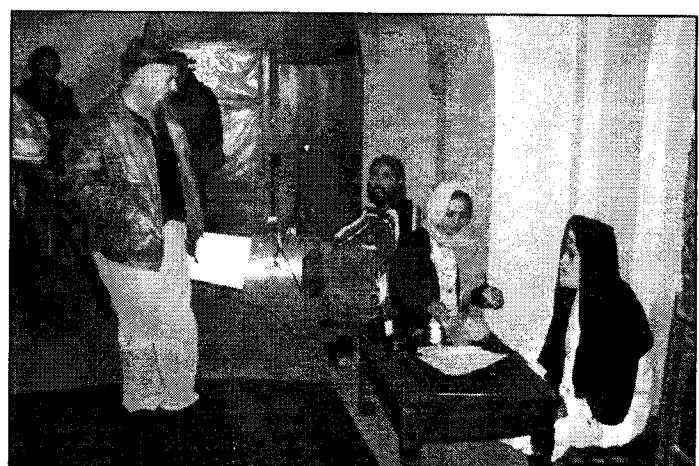
سوال:

آیا امکان موفقیت و تکمیل شدن این فلم وجود دارد؟

جواب:

قابل تذکر میدام که دوست ارجمند وادیب خوش قریحه مان محمد عبدالقدیر آرزو که در این فلم نقش شیخ فریدالدین عطار را بازی نموده است هم در مشوره ها و تثبیت موقعیت های زمانی و مکانی زنده گی مولانا و شخصیت های ماحوش ابراز نظر نموده، تشکر می نمایم.

همچنان باید یادآور شوم که بخش عده زنده گی مولانا می تواند در افغانستان بیشتر و خوبتر تصویر گردد. اگر در قونیه بخش های اخیر فلمبرداری گردد، کاربس بزرگی خواهد بود با آنکه آن شهر با پیشرفت های سریع تکنالوژی، شکل قدیم خود را از دست داده و تنها مرقد مولانا و خانواده و شاگردانش به عنوان یک موزیم در معرض نمایش قرار دارد. امیدوارم بخش مهم و صحنه های اخرين این سناریو را در آنجا تکمیل

انیسه و هاب خاوروته و سپارل شوه

یادیې تل پاتې دی

راز قى نېرى وال

اکتونه او د بىخىنې معنوی شخصيت نىته د دوشنبى په ورخ دکابل بنار او بىلوسجایايو او داخلاقو بىانونكى، دقول آچكىان په ادیره کي ديو خورى، مهربانه او قەھرجن آوازبه د لىمراسمو په ترڅ کي په خورا راديو تلویزیون په څېو او پردو کي په درناوى خاورى ته و سپارل شوه او په ژوندي دول يې دفانى نېرى سره خدای هميشنى دول، تنبه کوونکى، پندور کوونکى او پېغام رسونکى ژوندى پامانى وکړه او بې وخته مرينى يې ددي کورنى، دوستان او د هنر علاقمندان خورا دردولی او دیوفرنگى میراث په توګه تري پنه نوم او یادکارونه پاتې شول لوی خدای دی وبخښي.

ددي اروابن دادى د جنائزى په مراسموکى د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت معین پوهنمل غلام نبى فراهى، سلاکار جلالى نورانى، دملی راديو تلویزیون عمومى ريس داکتر عبدالواحد نظرى، دملی راديو تلویزیون د نمایشنامولووی مدیر ددغى وتلى هنرمندي دکار او شخصيت په اړه ويناوي وکړي او وویل: نن مو خپله یوه هنرمندې خور خاوروته و سپارله هغه خوک چې زيات گلونه يې په تیاتر، سینما او د نانځکي په تیاترکي

دانیسه و هاب د مرينى په مناسبت

که څه هم انیسه و هاب دملی راديو تلویزیون بىخىنې پېاوري بريالي، نوميالي او محبوبه د تمثيل او اكتوري دنري وتلى هنرمندې جسمان "سپېرو خاوروته و سپارل شوه او د مراروي کيدونکو بېنکليو گلانو ګيدى يې پر مزار باندی انبار شوی خو په معنوی لحظه ددي هنري خلیدلى څېره او د بىخىنې بېلابيلو کرکترونون تمثيلونکي

راسره دا واقعیت ومنی چې د اروابنادی انيسه وهاب جسمما" بېر کوچنی صورت ، ددي د معنوی بېر لوی شخصیت سره په هیڅ دول د مقایسی ورنه و ، او د اخکه چې ددي آوازد تمثیل دېيلا بېلوا صحنو دکر کترونو په اعتبار د هغې یوی بنځی موجودیت بنوده او ددي تر خنکه چا دومره فکر کولای نه شو چې په دومره کوچنی وجود به دیو بېر پیاوړی او وتلي هنرمندی رول په تمثیلی ټوټو کي ولوبوی ، خو دا له یوی خوا ددي خدای ورکونکی شایستګی وه او له بلی خوا دهنري یعنی د تمثیلی هنرسره ددي نا پایه مې، وه هغه مینه چې د ژوندانه تر ورسټيو وختو نو پوري یي دملی رادیو تلویزیون په اړوندو خپرولو کي عملاء" وښو dalle هر چا چې ددي آواز اوریدلی دی او یا یې په تیاتر، سینما او تلویزیونی نمایش ناموکی د بیلا بیل رولونو داجرا په موقع لیدلی وی، بېری کم شمېر هنرمندانی به ددي غوندي دلور او وياري مقام وياري ولري.

پاتی : ۲۰

په برخوکي یي زیاتي هلي خلی کري ، دی دخپل ژوند څه د پاسه خلورلسیزی یي دهنري فعالیتونو په سرته رسولوکي تبری کري دي . او په سلکونو فلمونو ، نمایشنامو او تیاترکي یي رول لو بولی دی . دغی هنرمندی دمهاجرت په دوران کي هم هنري کارونه ترسره کړل او د غربت تیاترې جور کړ او په همدي وخت کي په بې بې سی رادیو کي دغورو هنرمندانو په کچه زحمتونه یي وکال.

اوله کوم وخته چې ما دملی رادیو تلویزیون په خینو خپرولو کي په برخه اخستنی پېل وکړو په رسمي دول می د بالمعطع قرارداد په موده کي د لرغونی شتمنی (میراث های ګران بها) خپرولو د من د خپر نیزه لیکنو مسؤولیت په غاره اخستنی و، له هماغه وخته می تریوه حده له نژدی نه د اروابنادی انيسه وهاب سره پېژندنه پیداشوه، کله کله به د رادیو تلویزیون په غولی کي او خینې مهال به دریم مکرویان په مارکیتونوکي په مخه راتله، په خورا پراخ چولی به یي را سره سلام عليکي درلوده .

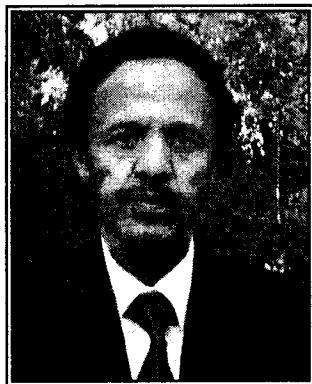
باور لرم چې بناغلی لو ستونکي به

خپل هنر کاروه او دیوه شخصیت په توګه د دردونو، کراونو او ستونزوډک ژوند یي تیرکر، خوهیڅکله یي دخپل ژوند له نا خوالو څخه شکایت و نه کړي. د اطلاعاتو افړه نګ وزارت معین پوهنمل غلام نېۍ فراهی د اطلاعاتو او فرهنگ وزیر دکتور سید مخدوم رهین د دا لګیرنې پیغام او خواخوبۍ داروابناد دی پاتی کسانو او د هیواد دهنر مینه والو ته څرګند او ورسټه یي وویل:

انيسي وهاب دخپل ژوندانه څه د پاسه خلويښت کاله هنري کارونو او فعالیتونوته وقف کري او د دغې خلاندی خپری ياد به دتل لپاره زموږ دهنر دوستانو او زموږ دراټلونکي نسل په زره او ذهنوونو کي پاتي وي.

ددي لپاره چې داروابنادی انيسي وهاب د ژوند لیک په اړه یو څه معلومات وراندی شوی وی نو په پور تیو مراسموکی به داکتر محمد حلیم تنویر په بنوبل شوی ژوند لیک بسنې وکړو.

انيسي وهاب دکابل په دیوان بېگي کي وزیر دیله کوچنی ما شو مه وه چې رادیو افغانستان سره یي همکاري پېل کړه او دهنراو فرهنگ

الحاج صادق حمدي

جهاده

طاعون فرهنگی

ها، بدون هیچ مقاومت در اختیار گیرنده قرار می گیرد وارد کانون خانواده و سپس وارد جوامع می شود. — رای آنکه ماهواره و یا تلویزیون به عنوان نافذ ترین و گستردۀ ترین وسیله ارتباط جمعی بتواند در خدمت اهداف مورد نظری گروهی قرار گیرد و زیان های جامعه جسمی، روحی، اثرات فردی و اجتماعی آن افزوده نشود. بررسی های چندجانبه و پیوسته وهم چنین پیشگیری های علمی و اجتماعی اجتناب ناپذیر است.

امروزکه رسانه‌های ارتباط جمعی الکترونیکی و امکانات روزافزون فنی و منفی آن حدود راهی مطلوب را گذاشته و نه تنها روابط انسانی با یک دیگر، حتی نحوه استفاده انسان ها از این وسائل را دگرگون ساخته و مشاهد

میتوان گفت : تاثیری که رسانه های جمعی بر فرهنگ و ساختارهای اجتماعی و نظام بین المللی دارند . سبب شده به نوعی همه دنیا با چالشی به اسم بحران هویت روپرداخته شوند. بحرانی که رفته رفته به افوال فرهنگ و بی هویتی مبدل خواهد شد. در این میان برنامه های ماهواره ای به طور اخص تلویزیون نقش پررنگ تری در تحول و دگرگونی فرهنگی دارند ، رسانه های تصویری مثل ماهواره با برنامه های تفریحی و سرگرم کننده در دراز مدت ، سکان سازی سلیقه قشرهای عظیم جامعه را باعث خواهد شد از سوی دیگران ابر رسانه ایجاد شگاف های جدید طبقاتی و تعمق آنها باعث می شود شبکه های تلویزیونی نیز از طریق ماهواره با تمام نقاط دنیا ارتباط برقرار می کند و فرهنگ قالب بنده شده فرستنده این نمادها و پیام

تأثیرات گوناگون رسانه های ارتباط جمعی مباحثه گسترده ای است. که در حال حاضر راکتر کشورهای جهان جریان دارد. هر کدام از وسائل ارتباط جمعی بر دریافت واستنتاج و انتقال واقعیت های جهان اندیشه و حتی دگرگونی آداب و سنت اجتماعی ما دارای تاثیرات ویژه است.

انقلاب جهانی ارتباطات علاوه بر افزایش رسانه های ارتباط جمعی، تحول نمادهای باورهای نیز به ارمغان داشته است. در سایه این تحول ، رسانه های گروهی زمینه رشد آگاهی و شناخت اجتماعات بشری را مهیا ساخته اند و ظاهراً "اجتناب ناپذیر می نماید که هم زمان با تعداد در رسانه های جمعی ، تاثیر آنها بر هویت و فرهنگ جوامع مختلف چشمگیر است. در واقع

امروز، این کشورها در تلاش هستند که از طریق تصاویر و برنامه های جذاب و فرستنده ماهواره ای افراد جوامع دیگر و بالاخص جوانان آن را شیفتند فرهنگ وارداتی و نسخه پیج شده خود کنند. ورود ماهواره، به جهان سوم، علی الخصوص ملت های که باورهای دینی و سنتی آنها باعث تعالی روح و سالم سازی آن جامعه بوده، اثرات مخرب بیشتر ایجاد می کند. به این معضله به صورت ناخواسته وارد جامعه ما نیز شده و آنچه امروز بررسی رسانه ها جمعی جامعه جلب توجه می کند، این واقعیت که رسانه ها پیامدهای ارسالی آن به هیچ وجه بیانگر افکار عمومی جامعه ما نیستند، بلکه تصویر واقعی جامعه با وجود افکار عامه ناپسند و برآسas آنچه که هست در رسانه ها تجلی میابد و عدم برخورداری ازین واقعیت گرایش، به دیگر رسانه را قوی ترمی کند. در کنار این مسایل شدو گسترش تکنولوژی ارتباطات و بهره گیری فشرهای معین جامعه ازین وسیله باعث ایجاد شکاف طبقاتی در یک جامعه میشود.

در مقابل این هجوم فرهنگی باید مقابله فرهنگی صورت گیرد. برنامه سازان فرهنگی و هنری و سازمان هایی مانند اداره ارشاد و اوقاف و نهادهای قضائی کشور درخش فنی سازی و سالم سازی فرهنگی کمک رسانند. در مقابل تهاجم فرهنگی باید الگای فرهنگی صورت گیرد تا مؤثر واقع شود.

وقت گذرانی است. هر آنچه را که برنامه های ماهواره ای ارایه می دهند. همزمان برای تمامی افراد گیرنده یکسان است. ولی گروه بندهای وظیفه اجتماعی و سنن متفاوت بیننده گان و تفاوت در کوشعوروسلیقه های انسان ها در محتوای برنامه ها به چشم نمی خورد. گستردگی بی نظیر ماهواره به عنوان ابر رسانی جمعی در بین جوامع مختلف به عنوان وسیله ارتباطی و حضور آن حتی در حریم خلوت و خصوصی مردم، این ابزار را به عنوان قابل قبول ترین پیام آورو پذیرفتی ترین فرمانروای اجتماعی و فرهنگی تبدیل کرده است.

خریب فرهنگی در جوامع امروزی می تواند با رسانه ها نوشتاری نیز صورت گیرد.

ولی ماهواره و یا تلویزیون به عنوان محسوس ترین و تاثیر گذارترین رسانه همچنان در حال یکه تازی در عرصه اجتماعی جوامع است. چراکه بدون اتلاف وقت یا ضایع کردن وقت رفت و آمد برای خرید روز نامه و مجلات و حوصله برای خواندن مطالب آنها، جعبه جادوئی تلویزیون یا برنامه های متنوع و تاثیرگذاری عمیق سرنفس تمامی رسانه ها را به تنهایی ایفا می کند. بهره بیشتر ازین برنامه های ماهواره ای را سیاستمداران کشورهای استعمارگری برند.

در نظم نوین کنونی یا دنیای تک پعدی

ابرازنگرانی ها و هشدارهای درین سو و آن سوهستیم.

اول فرهنگ از پیامدهای همه گیرو عمومی برنامه های ماهواره ای است. از دیگر پیامدها معضلات برنامه های ماهواره بی رشد روزا فزون بی سوادی عمومی به جهت تماشای بی حد این برنامه ها عدم تمرکزو تفکر نسبت به موضوعات و مطالب مختلف کاهش دادوستدهای عاطفی و اجتماعی در روابط انسان ها با یکدیگر، رنگ با ختگی ارزش های انسانی و باور های مذهبی و نمادهای ملی و میهنه و درنتیجه خطر سقوط فرهنگ اجتماعی بیش از هر زمان دیگر است و این معضلات نه تنها کشور متعدد اروپائی و امریکانی بلکه سراسر جوامع بشری را در معرض خطر رارداده متأسفانه در این روزگار روزبه روز به شمار افرادی که دائماً در کنجی لمیده و به تماشای برنامه های مختلف یا مهواره مشغول هستند، افزوده می شود و انسان فعال و محرك و خلاق گذشته به یک تماشاچی منفعل مبدل شده و هرقدر که این وسیله پیام رسانی، بر سرعت جایه جانی و نقل و انتقال اطلاعات و گزارش و قایع از مکان به مکانی دیگر می افزاید، همان مقدار سرعت انتقال تحرک از بیننده خود می را باید و عاملی برای سکون و رکود انسان می شود مشکل دیگر اینجاست که ماهواره امروز ابزار انتقال علم و دانش محسوب نمی شود، بلکه وسیله برای

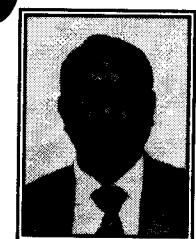
دخبرونو دلومريتوب وپشون :

د الخبرونو دلومريتوبو نو وپشنه لکه خنگه چي نظر ته را خى دومره آسانه کار نه دئ هغه خه چي ستاسي په نظر مهم دي کيداي شي د يو بل چاله نظر چندان اهميت ونه لرى .

د الخبري، خبرونو طبیه بندی بیلا بیل اویودبل سره تو پیرلاري . دنه بجود خبرونو دلومريتوب احتمال لري چي يو ساعت وروسته دمه خبرونو خخه ونه شميرل شي خكه چي دلومريتوب بونه تغيير او بدلون کوي په ياديو ولري چي زياتره خبرونه په (مرگ، نجات او جوايز) پوري اړوند خبرونه دسترو دلومريتوبو نوخخه برخمن وي او دمل، سميه ايزواو ولايتي خبرونو په مقاييسه دلومريتوب لري .

د کار په پيل کي چي مو هر خومره په دی هکله زده کره کري وي دلومريتوبونو په هکله د خان په نسبت د تجربه لرونکو ژورنالستانو او ددي مسلک متخصصينو سره مشوره وکرى .

په دکار کې د خپل کې د کار الفبا

ليکوال : چيف پريدمور

ژبارون: ناصر شاه سرحدی

د خبرونو د ميز سره کار کول : په دلومري سره کي يو تازه کار خبر يال باید د ميز دکار کولو د طریقی سره خان شخصاً د خبرونو ليکوال هم اوسي .

يو يادوه خلی خبرله مخی ولولى داکار ددي تر خنگ چي مرسته کوي د متن غلطيانی هم ورته معلو ميری او هڅه وکرى چې غلطيانی نښه کري داکار ددي لامل (C.D) د خپر و نو دستگاه، دغې ثبتولو، د غربداري کولو دستگاه

(c) کیزی چې ستاسی غږ نرم او صاف
شی.

او اساسی واژی برجسته او په بنه
رنګ او دول سره ولیکې چې
دلوستلو په وخت کي یې په تنيگار
سره ادا کړی.

هدمارنګه د خبرونو دبندولو ترمنځ
خالی فضا او دهرو دهارو خبرونو تر
منځ یوه لیکه او باسي ددی خبری په
نظرکي نیولو سره کولای شی دهرو
دریو کلمو ترمنځ یوه ثانیه وخت
ونیسی او د خبرونو تقریبی وخت
محاسبه کړی.

په رادیوکی دیوتجربه لرونکی ويابند
د خبرونو دلوستلو طریقی ته
غورکیدی دهفي دلوستلو د بیان طرز
او دوخت داتکل موضوع ته دقت او
پاملننه وکړی دهه خبر په پای کي
یو لند مکث ولری چې وروستی
خبرونه جلاشي یو نطاق (ويابند)
باید یو خانګری حالت سره پیل وکړی
له دی پرته چې ددی خبر تشخيص
چې څه وخت یو خبر پای ته رسیری
او روستی خبر پیلری داوريونکي
له پاره به سخته وي چې مهم تکي
دادی خبرونه باید په سلسه او روانه
توكه وویل شي.

مخکي لـه دی چې خبرونه آنټن
ته ورشی د هرفروضت له پاره د
تمرين نه کار واطلى او هر خومره
چې تمرين وکړی د خبر ویلو مهارت
د ستديو څخه خارج شي.

هدمارنګه د خپلی ژبی د تمرین له
پاره هغه جملې چې د خینو کلمو
سره یو شان وښی او تلغظې سخت
وی په بنه او رسا توګه یې ادا کړي
او ترڅنګ یې یو قلم په خپل لاس کي
ولري خکه خینې وختونه مخکي له
دي نه چې خبرونه د آنټن مخ ته
ورشي د یو تیلفونې تماس په نتیجه
کي نوي اطلاعات دیوی خبری
دموضع په هکله ورکول کېږي.

سم په څوکي کښینې، دحالات ددی
سبب ګر خې (دیافراګم) په بنه توګه
عمل وکړی او په نتیجه کي تاسي
په بنه شکل خپل خبرووای.

ژوره ساه واطلى چې دلو ستلو په
وخت کي موساه کمه نشي او خپل
پوزه او ستونی هم صاف کړي چې
دو یلو په وخت کي ستاسی د تنفسی
سیستم پوری او وند لاره بنده نشي .

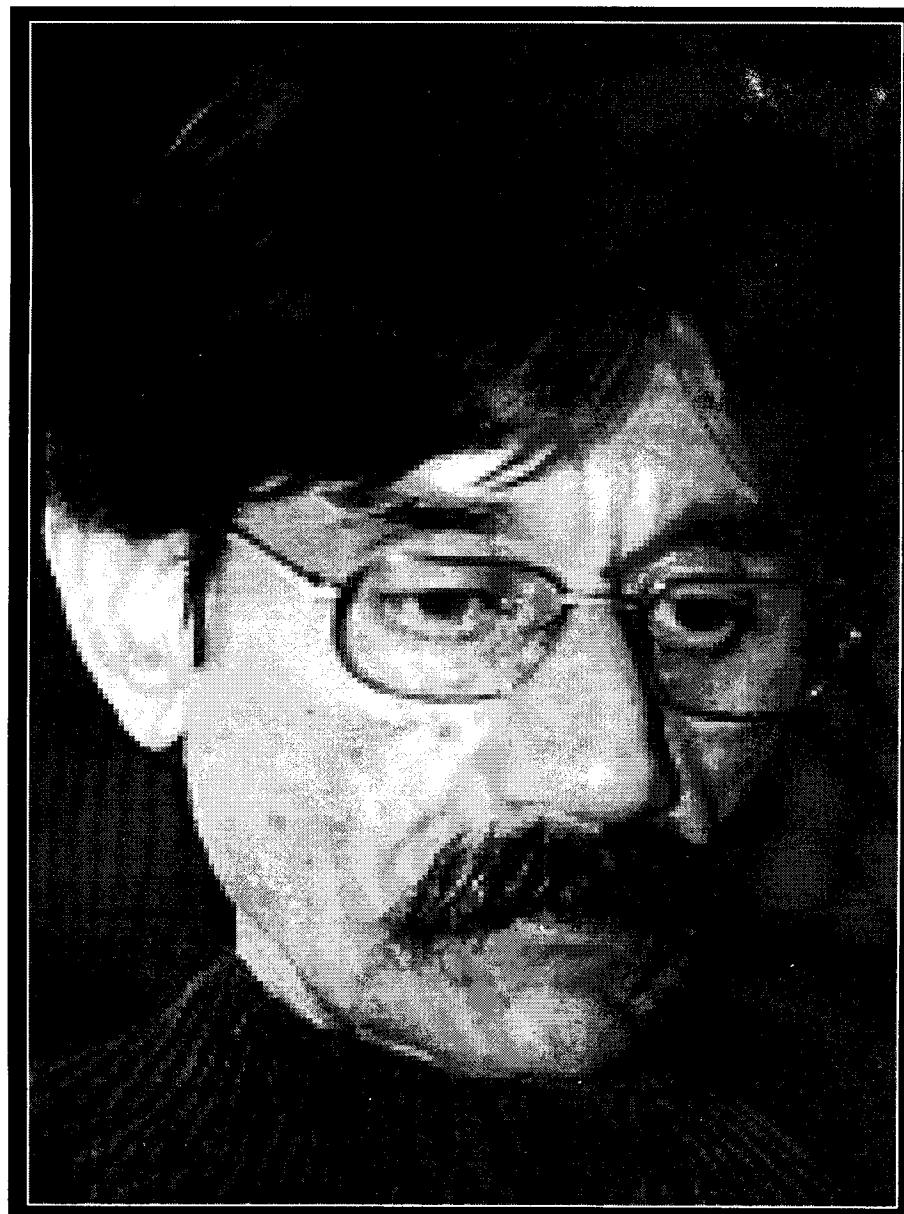
د اخبار دلوستلو طریقه :

تجربه لرونکی ويابندویان خبرونه په
داسی دول وايې چې کاريبي دير ساده
په نظر را خې باید خپل خان داسی
تنظيم کړي چې په یو ټاکلی حد کي
پاتې شي او غړمودير ستري کیدونکي
آزار و نکي نه وی او په عینې حال
کي خبرونه په داسی طریقه سره
ونه وايې چې هیجانې معلوم شي .

د خبرونو دليکو په وخت کي کلیدي

دلمهارت

لو سیهی بازاری شده

گفت و شنود ویژه با ظاهر هویدا:

هویدا از شمار کسانی است که نیاز به معرفی ندارند. این را نیز همه می دانند که هویدا تنها یک آواز خوان و هنرمند نبوده است. هویدا از شمار هنرمندانی است که هنرش را نمی توان از شخصیت و اندیشه ها و ارمان هایش جدا کرد و هر کدام را جدا جدا ارزیابی کرد. شخصیت و هنراوهیچ گاه با قدرت زر، زور، عادات، رسم و رواج ها و عنعنات نه تنها هیچ همنوا شده اند، بل دربرابر آن ها قرار گرفته اند.

هویدا هیچ گاه هنرش را برای ثروت اندوزی به کار نینداخت. حتاً آن گاه که در اوج شهرت و محبوبیت قرار داشت، هنرش راوسیله بی برای امرار معشیت مبدل نکرد.

هویدا در زمانه های دشوار و پر خطر نیز زبانش را پشت سی و دو دندان قید نکرد بود؛ پس با وجود آن هم آیا هویدا ناگفته هایی دارد که در یک گفت و شنود آزاد بکوشیم آن را از زبانش بشنویم و به خواننده گان تقدیم کنیم؟ آخر اوهم ظاهر است و هم هویدا.

براساس قرار قبلی، برایش تیلفون کردم بی آن که از پیش پرسش هایی را تزدم یادداشت کرده باشم؛ از هویدا پرسیدم:

س- تا چه حد به آرمان ها و آرزو های دوره کودکی، نوجوانی و جوانی رسیده اید؟

ج- این پرسش من را به یاد یک خاطره از سال های بسیار پیش انداخت. باری میان من و یکی از دوستانم بگو مگویی پیش آمد. او گفت: « هویدا! از خدا می خواهم که آرمان به دل از جهان

ارکستر آماتور را سازمان دهم و بگوشم تا هنرمند و هنر موسیقی در جامعه جایگاه شایسته بی کسب کند.

خوب البته باید بگوییم که من از پنج ساله گی شروع به تمرین موسیقی نمودم و در هفت ساله گی هارمونیه نواخته می توانستم؛ ولی با وفات پدرم و در نتیجه پیامدهای این حادثه ناگوار برای خانواده ما، برای سالیان چندی تا زمان برگزاری جشن های معلم در مکاتب، فرست پرداختن به موسیقی را نیافرط بودم.

در مورد ایجاد آرکستر آماتور تصمیم بگیرم و این تصمیم را عملی نیز بسازم. این که تشکیل آرکستر آماتور که تنها چند ماه پس از بنیادگذاری به شهرت و محبوبیت بی نظیری رسید، چه نقشی در نگرگونی دید و برخورد مردم با هنرمند و موسیقی در افغانستان شد و چه نگرگونی هایی را در خود موسیقی و نقش آن در جامعه به بار آورد.

خوب، در همینجا با استفاده از فرست می خواهم بگوییم که استاد مددی با نوشتن کتاب تاریخ موسیقی افغانستان، آن هم دریک برهه بسیار بحرانی برای فرهنگ و هنر و به خصوص هنر موسیقی، خدمت فراموش ناشدنی انجام داده اند که شایسته سپاس و ارج فراوان است. و اما، در این اثر کاستی ها و اشتباهاتی نیز است به خصوص در رابطه به آرکستر موسیقی آماتور. به همین سبب است که روشن ساختن و ثبت این تاریخچه را به حیث بنیادگذار آن وظيفة خود می دانم.

درباره موانع و دشواری هایی که در زنده گی هنری تان، به ویژه در آغاز، مواجه شده اید، نمی پرسم. روشن است که نواوری، آن هم اگر تا سطح تابو شکنی پرسد، در آغاز و آن هم در یک جامعه عنعنه بی، با چه دشواری ها و موانعی رو به رو می شود.

س - در میان آن همه دشواری ها چه کسی بیشترین نقش را در تشویق و رهنماei شما در تداوم راهی که انتخاب کرده بودید، داشت؟ بقیه: ۴۲

ج - فکرمی کنم تصادفات نقش تعیین کننده نداشت. کشش و نیاز درونی و اراده آگاهانه عوامل تعیین کننده بود. من در لابلای اوراق تاریخ کشورم سرگشست پر فراز و نشیب هنر موسیقی را خوانده بودم. طوری که روشن است، وقتی شماری از استادان و هنرمندان که سردیسته شان استاد قاسم بود، در زمان امیر شیر علی خان، به کابل دعوت شدند، اگر حافظه ام اشتباه نکند، نخست در کوچه خواجه گردک مقیم شدند. وقتی زنده گی این هنرمندان بنابر تعصبات حاکم بر جامعه و به خصوص ملا های متعرض که موسیقی را در اسلام حرام می دانستند، با خطر مواجه شد، هنرمندان را جهت تأمین امنیت بیشتر، در نزدیکی بالا حصان مقیم ساختند. حتا از این محل هم وقتی آنان به دربار می رفتدند، با کاروانی از افراد مسلح و فیل ها همراهی می شدند. این را هم خوانده بودم که استاد قاسم در زمان شاه امان الله در دربار مقام ارجمندی داشت، حتا گفته می شود که استاد قاسم در جلسات کابینه نیز اشتراک می ورزید و به روابطی در کنار شاه می نشست. ماجرا اینگ «گرنانی غیرت افغانیم - چون به میدان آمدی می دانیم» و واکنش سفیر انگلیس در برابر آن را همه خیر دارند.

سفیر انگلیس با شنیدن این آنگ حمامی افغانی که آزاده گی، آزادای خواهی، غیرت، اراده و عزت نفس افغان ها را بازتاب می داد، برای کم زدن استاد قاسم از او می پرسد که آیا با نویشان بل است و یا نه. استاد قاسم جا به جا نویشان سرود استقلال را می نویسد و به سفیر نشان می دهد و می گوید که بیا آن را یک جا اجرا کنیم. سفیر برای این که دسترسی خودش را به هنر موسیقی نشان بدهد، یک جا با استاد این سرود را اجرا می کند. و در پایان استاد قاسم، به سفر می رساند که او با خواندن سرود استقلال افغانستان در واقع داعیه ملت و دولت افغانستان را به رسمیت شناخته است. و این زمانی بود که تا هنوز انگلستان استقلال افغانستان را به رسمیت شناخته بود. من که این تاریخ را خوانده و در حافظه داشتم. تصمیم گرفتم که باید

بروی». گفتم: مگر از من چه بدی دیده ای که چنین چیزی را در حجم آرزوی کردی؟ او که دید من جدی هستم، گفت: موفق ترین انسان ها، نبوده که به همه آرمان هایش رسیده باشد. پس هر کسی که می میرد، آرمان هایی را با خود به گور می برد.

حال که می بینم، آن دوستم را است گفته بود.

س - شما در کودکی محرومیت ها و دشواری های بسیاری را بر شانه کشیده اید. وقتی به آن دوره از زنده گی تان فکر می کنید احساس افتخار می کنید و یا این که احساس درد؟

ج - بله، زمانی که پدرم چشم از جهان بست و ما باید مادر مان را در تأمین معیشت خانواده کمک می کردیم و در عین زمان باید به مکتب هم می رفتیم، زنده گی چنان ساده و آسان نبود.

آن زمان در دنیاک بود؛ ولی امروز فکر می کنم حق داشته باشم به آن گذشته افتخار کنم که زیر بار دشواری هایش آب نشدم، بل آبدیده گشتم.

ولی در حاشیه این پرشن می خواهم بگوییم که اگر پدرم آنقدر زود از دنیا نمی رفت و من زیر سایه او بزرگ می شدم، شاید یک دکتور طلب می شدم. آرزوی او چنین بود. خوب، کشور و مردم ما به طبیب هم احتیاج داشتند و دارند؛ ولی در آن صورت شاید نمی توانستم دنبال هنر موسیقی بروم و در نتیجه من هویدایی کنونی نمی شدم.

س - آیا لحظه و حادثه خاصی را به یاد دارید که شما را بر آن داشته باشد تا به خود بگویید و تصمیم بگیرید که باید حتما در راه هنر موسیقی بروید؟ خوب شاید بهتر باشد پررسم: رو کردن شما به هنر موسیقی پاسخ به یک نیاز درونی بود، پیامد یک حادثه بود و یا این که جریان زنده گی شما را خواسته ناخواسته به این راه کشانید؟

دعا بزرگ حمد

لیکونکی : انور «وفا»

پرته له همه هر شم دروغ دی!

زده زما او خله کون دی. فا زمودن لر لر لار نیو دی حقیقت دی.

زده مو به مهنه ور کپی، د خدای لباره مو زده مهین سالانه.

آخر د خدای دی، مومن لش برو، خدله له لروا

خدای شمه

خدای لروا

مو په مهنا خه غوازو؟!

خدای پوازی مهنه کوی، خکه هعون لرو؟

ژوند مهني غروپی، روزلی؟

او منه په لومونی کور بیولا.

مهنه خدایی ناره ۱۵۵

زده کپی خوک نه خابزی پرته له همه نده

خدایه!

خو شمه سی دی غوازم، چل پاید دستونه داد کم

نه هر شمه زان غروپی، سداد هم زان هم زانی، لار هم زانی، لار لار بیو لاری تاسو اگاهه یاسته؛

دوخ راغلی چې لومونی صغونه زده کري؛

و بیو لاری هم زام چې، سداد ازادی او غروپی کور زانه شمه

غوازم ستاره زاری او غروپه راشی او ما ټون بیوسی،

هو، پرته له خدایه هر خه دروغ دی.

روح تر زمان مشر دی

زوندی کلام

«بسیطکي ارواح به ناکلی و حنت، به مهنه فرمی، از مهنه حصل کونه»

روح د عشق سریعی شت

د عده ستره لته به نور او همچ کمی زراهمی

چې به خان همیری او خدای همیری، سرمه همیره راویسه او د زردون گوندست به همیر همیل همیر کونه له افوت و کمی

روح مشر دی، مشر دی؛

اصلاً عمر نلاري

خدایه!

عمر به زمان پوری تراو موسي او روح تر زمان مشر دی

نه هر شمه زان غروپی، سداد هم زان هم زانی، لار هم زانی، لار لار بیو لاری تاسو اگاهه یاسته؛

دوخ راغلی چې لومونی صغونه زده کري؛

و بیو لاری هم زام چې، سداد ازادی او غروپی کور زانه شمه

غوازم ستاره زاری او غروپه راشی او ما ټون بیوسی،

هو، پرته له خدایه هر خه دروغ دی.

شناسایی کارمندان موفق

R.T.A

خانم صاهره مقصودی صدیقی یکی از کارمندانی موفق و سابقه دار رادیو تلویزیون ملی است که از کودکی روانه سنتیو شد و از خوانش مطالب برنامه اطفال آغازین همکاریش تا امروز پایه دار و استوار ماند.

خانم مقصودی صدیقی زمانی که تحصیلاتش را به پایان رسانید به طور رسمی در رادیو تلویزیون مقرر، و در اداره هنر و ادبیات رادیو افغانستان تهیه کننده داستان های دنباله دارد که هم زمان دریخش تقلیل هم نقش اجرامی نمود. مدتی در اداره سینمایی تلویزیون به حیث مدیربخش سریال بود که در وقت خواندن ترجمه و دوبلژ سریال هاو فلم ها نقش فعال داشت. سپس کارگردان برنامه از «ایرانی زوند» آرشیف «نشراتی تلویزیون واکنون سمت کارگردان برنامه «کورلی ژوند» تلویزیون ملی را به عهده دارد. در ترجمه از زبان دری و پشتون مهارت شایانی دارد.

خانم صاهره مقصودی صدیقی اسال از سه پربار اش را به خدمت و تهیه برنامه های متعدد و آموزنده برای هموطنان نموده است. وی خانم جدی و پر تحرک است که وجودی که تکلیف صحی عاید حالت می باشد اما با این هم پابند به حاضری و مقررات بوده کارهای یومیه را به وجه احسن انجام می دهد. موقوفیت و صحت برایشان خواهاتیم.

مدیریت ترمیمات تولید ۲ کار کرد. واکنون به حیث مدیر عمومی سنتیوهای اینست و کاپی تلویزیون کار می کند.

انجینیوری احمدکبیر در ترجمه فلم های انگلیسی توانمندی خاص دارد بیشتر از ۴۰ فلم را ترجمه و نزیشن آنرا خوانده. آقای کبیریکی از انجینیران فعال توانمند و نذکر است تو اوری در برنامه ها هدف اصلی اش است. تعدادی از زیگنال های تلویزیون را طرح و گرافیک نموده است از مثال های بر جسته سرود ملی، ساعتی با شما، جهان ما، جهان حیوانات و دیگر برنامه ها. در پهلوی مسؤولیت درستیوهای تلویزیون، ترجمه و نزیشن فلم ها، همکاری تو اوان و فعل برنامه ساعتی با شما ماست که علاوه بر ترجمه متن در تهیه خبر های و گزارشات جالب و دیدنی برنامه را یاری رسانیده. به روزی و موقوفیت باشان باشد.

انجینیوری احمدکبیر در سال ۱۳۷۰ از انسٹیتوت پولی تکنیک کابل به سویه ماستر فارغ التحصیل شد. و بعد از طی چند ماه در همین سال به حیث انجینیر ایدیت درستیو ۲ به طور رسمی مقرر در سال ۷۴ در

محمد الله سید زاده درadio افغانستان یو تکره او سابقه لرونکی کارکونکی دی چې دیری په زړه پوری خپروني یې دنشراتو لپاره چمتوکری دی. بناغلی سید زاده لومرنی زده کړی بې دکاریزمه په کلې کې دميرزا علی خان بنونخی د شکر دری په ولسوالی کې پېل او دکابل بنار داعتيارخان له بنونخی څخه دېکلوريا په کچه فارغ شوي دی. کله یې چې شونخی پای ته ورساوه، عسکري خدمت ته شامل شو، او بیا دهغی مینې له کله چې درadio افغانستان له خپرونو سره یې درلوده، په دی وتوانیدي چې په کال ۱۳۷۵ کې په رسمي توګه په رادیوکې مقرر او دکله پېل څخه دمعارف اسلامي په اداره کې په اداري کار ونو بوخت شو، او پس له څه مودي دهغه استعداد او پوهه له امله چې درلوده یې دخونکي چورونکي شو، او ديری خپروني یې د نشرله پاره چمتو کړي ټېټیلکې، په توګه: دقرأنکريم تلاوت او ترجی، دافکارو په بهيرکي، سیرت النبی، الهی ورانګي. نوموری برسيره په ذی چې دخپروني جورونکي یې ټوياند او ليکوال دنده هم ترسره کوي

محمد الله سند الحمد لله رب العالمين خاطری په هکله چې دوياندې په هکله لږ واي.

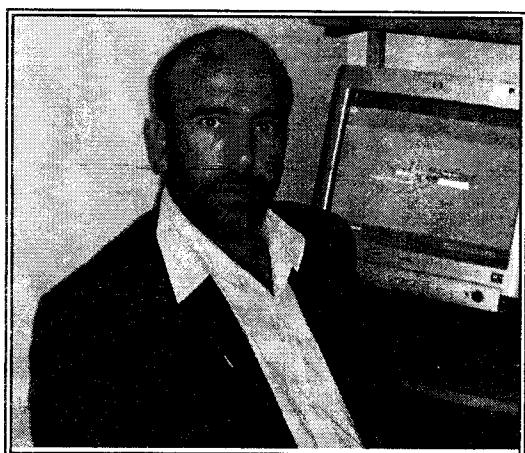
کله چې یو په لوړۍ خل ويائندې کوله دنشراتوریس او خینې انجینیران هم هنله موجودوو چې دی یې دیرتشویق او وستایه.

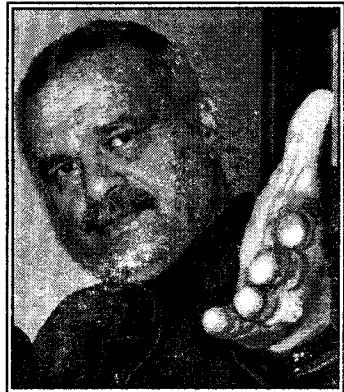
نوموری درadio افغانستان دنشراتو دلوی ریاست څخه یو ستاین لیک هم اړ لاسه کړي دی.

فاروق ساپې د مرحوم عبدالمنان (ساپې) زوی په ۱۳۴۳ هجري لمريز کال د کونفر ولایت د نور ګل ولسوالی دمزادردری دسین زايویه کلې کي زيريدلي دی لوړنی زده کړو بې دمزادردری په بنونخی کي لوستل دی یووسلسم تولکې بې دننکر هارولایت دننکر هار په لیسی کي لوستل دی او دوسلسم تولکې بې د کونفر ولایت دمزادردری په لیسې کې پای ته رسولي دی. په ۱۳۶۲ هجري لمريز کال دېخوانې شوروی اتحاد دقرافتان دالماتا به دولتني پو هنټون دژور دالیزم په پوهنځي کي شامل او په ۱۳۶۷ کال کي یې ددغه پوهنځي څخه خپله ماستري واحستله دوه کاله او او همیاشنی دهیواد په هوایي او مدافعه هوایي قواوو درادارو په (۲۰) غند دېگرام په هوایي دېگرکي خپله عسکري ترسره کړي ده په ۱۳۶۹ کال کي فرجیض شو. په ۱۳۷۲ هجري لمريز کال کي درadio افغانستان د خپرونو دریاست دروزنې په اداره کي د نسيم هندوکش د خپروني پروديسر مقرر شو

او پس له خوکاله دافغانستان دملی راديو داطلاعاتو مدیریت دراپور تاز ونو په خانګه کي کار پېل او بیلا بلی خپروني لکه درadio بیار غونه، مرکي او ریتونه، درadio افغانستان او چارواکي، داسې نوری خپروني دنشراتو لپاره چمتو کړي دی.

ددی ترڅنګ خبری رپورتونه هم برابروي فاروق ته دريمه درجه ستاینليک درadio افغانستان دریاست له خوا ورکړل شوی دی. نوموری په دېر دقت او رښیوالي سره خپرونه او ریتونه جور وی او دنشراتو لپاره یې چمتو کوي. بناغلی فاروق ساپې لپاره په روانه دنده کي لازیات بریالیتوب غواړو.

موسی، رادمتش

فلم(غلام عشق) در صحنه های فلم به کگونه ای به صحنه آرایی مجدد چنان پیوندیابد که از جمله فعالین اعضای حزب به شمار آید و بعداً منحیث نصر فعل به حقه از دهافین حزب پیوندد، این طرح چنانکه معلوم است یک پیوند ناجور می نماید، طرف تائید کارگردان فلم آقای توریالی شفق قرار نگرفت و فلم برای مدت تحت بازداشت قرار گرفت و اجازه نمایش داده نشد.

دست اندکاران متاثر بودند، چون در تهیه و تولید فلم زحمات زیادی را منقبل گردیده بودند به کارگردان فلم طرف شدند تازمینه سازشودوفلم اقبال نمایش یابند، روی این انگیزه وارج گذاری تلاش های دست اندکاران فلم «مرحوم توریمالی شفق، انجینیر لطیف واعضای رهبری موسسه بادرنظرداشت، نظریات اربابان رژیم وقت که چندان صحنه ای از فلم سانسور گردید، افزود صحنه های جدید یاجلوه های هنری، بالاخره فلم بدو قسمت مبدل و بادرنظرگرفتن نظر یات، فلم (غلام عشق) در قسمت اول، اقبال نمایش یافت با وجود این همه

سینما گران و هنرپیشه گان به تصویر آمده بود، فلم غلام عشق یک فلم داستانی، هنری و آموزشی و مایه اندیشه و تفکر سالم سینماگران مامح سوب می شد. ثمره کار عاشقانه اعضای آریانا فلم ، در اس کارگ ردان فلم توریالی شفق و فلمندر انجینیر لطیف احمدی، همکاران فنی و مسلکی بورد ریاست افغان فلم مراحل چاپ و لاپرتوار، پراسس آن به پایان رسید، اما به نسبت رویدادو هفت ثور پالیسی سیاسی و تبلیغاتی رژیم وقت هماندنبسیار از رژیم های دیکتاتوری و سیاسی، خواسته دار صه سینما را تحت تسلط وانح صارخویش(رژیم برسر اقتدار وقت) در آورند، این نوع حرکت در حیات سینمای افغانستان نخستین بار بود که قیچی ساتسسور طبقه کارگر(رژیم وقت) بر پیکر سینمای نوپاstry به زدوفلم(غلام عشق) که فلمنامه آن برداشتی بود از جامعه طبقاتی و پیام آور رهایی از زیرستم خان وارباب سالاری و رفتن به زنده گی هم صدایی و هم دلی که نیاز جامعه بود و با مهر و محبت، عشق و دوستی پیوند زده شده بود، فشار آورده شد تا از نمایش فلم به پالیسی رژیم استفاده شود و قهرمان

وفقیت رایگان به دست نمی آید، موفقیت قیمت دارد، قیمت آن بذل کوشش وجوده متمادی است.

دراوایل سال ۱۳۵۷، فعالین موسسه آریانا فلم و شایقین هنرفلم، انتظار نمایش فلم سینمایی (غلام عشق) را داشتند، در کشور تحول یارویداد هفت ثور به وقوع پیوست وضعیت درک ایل وسر اسرسر زمین ماندگارگون شد، اما تلاش ها، کوشش ها ادامه داشت، فلم سینمایی (غلام عشق) که دارای محتوای خان سالاری، وضعیت زمینداران، دهائین تهی دست، نشانه های افکار روشنگری، عشق و محبت را که در قالب فلمنامه درآورده شده و به وسیله

بپردازد، اگر آثار هنری فرمایشی و تحت رهنمود مستقل دولت باشد، آزادی افکار صدمه می بیند، بدین اندیشه گروه ای در چنین پالیسی ران پذیر فت تدبی وجود چنین حرکت دولت وقت ابلاغ داشتند که ریاست افغان فلم راسینماگران باکار پر ثمر شان قوت بخشد، به عنوان محصول مشترک، فعالیت سینمایی را پیش برده به تولیدات خویش اقدام نمایند، دولت هرگونه همکاری، حمایت اقتصادی، تکنیکی را در امر تولیدات با گروه های فلم سازی بایک تفاهم مشترک و هماهنگی در نظر خواهد گرفت.

این حرکت و هوشدار برای مدتی میان سینماگران آزاد مورد بحث قرار گرفت.

گام های استوار برای اکتشاف و توسعه سینما و فرهنگ خویش اقدامات عملی را روی دست بگیرند.

از طرف دیگر اکتشاف پالیسی در محور رویداد هفت ثور زمینه را برای تشتیبات، پرودکشن ها (موسسات فلم سازی) (در کشور تگ ساخت و آزادی که داشتن، برآن قیود وضع کردند، اندیشه برآن بود تا پرودکشن ها فعالیت های خویش را در چارچوکات دولت، تحت پالیسی آن، به اجراب گیرند، این پالیسی برای بعضی هامورد قبول قرار گرفت ولی دسته ای برآن بود تا موسسات فلم سازی در کشور طبق پالیسی مطبوعات به کار آزاد

مشکلات، تماشای فلم با استقبال گرم مردم قرار گرفت و سیر تکامل در روند سینما به شمار آمد. در فلم (غلام عشق) چهره های ممتاز موفق چون: شاه جهان، مینا شفق، اکرم خرمی، فتح الله پرند، محمد جان گورن، قادر فرخ، سلام سنگی، سید علی عالمی، خورشید نور، بصیره خاطره، عارف الدین، عبدالله وطندوست، مجید غیاثی، موسی رادمنش و دیگران در اجرای شخصیت های از فلم طرف تائید تماشاگران قرار گرفت و واقعاً فلم در آن زمان به قدردانی، مردم هنرپرور ما روبرو شد و باعث گردید تا دست اندکارگران ازین حمایت مردم با اراده و قوت کاربر سوی شگوفایی سینمای خود با

بیشمار فلم ، تیاتر و نمایش رادیویی و تلویزیونی نقش آفرینی نموده به حق ازعده نوش خود به خوبی بدرآمده است . از همین جهت ائمه و هاب ثمیر را بانوی هنرنامیده اند.

اروابنادی ائمه و هاب په زیده پوری پناخ لاقواو نه هیریدونکو کارنامولرونکی وه لکه چی بساغلی فیروز وایی : این باتوهنر اش را باکمال عشق و محبت انجام می داد، لبانش همیشه آنکه از خنده عشق به کارو هنر، از همین جهت همه او را پسته خندان می نامیدند. در جمع هنرمندان دیگران ائمه و هاب ثمیر تیاتر گدی را بنا نهاد.

زمانیکه رنجور بود هیات رهبری رادیو تلویزیون ملى به عیادتش رفتند . با گذشت زمان مرض تن رنجورش را ناتوان ساخته تا اینکه بستر گیرشد . اما لبانش با دیدن یاران هنراش همیشه خندان بود.

بالآخره مرگ به سراغش آمد .

جامعه هنری افغانستان مرگ ائمه و هاب ثمیر را ضایعه بزرگ میدانند.

آن گاهی که مرحومه ائمه و هاب ثمیر هنوز کودک بیش نبود که به رادیو افغانستان آن وقت آغاز به کارهنری کرد. گذشت زمان نامش را در ردیف هنرمندان با نام دیار عزیز مان افغانستان قرار داد. ائمه و هاب گلی بود در باغستان هنر.

گذشت زمان و استعداد فطری اش آن چنان ائمه و هاب ثمیر را در دل ها جا داد که ایفا نقش آفرینی در سینما ، تیاتر و تلویزیون ورد زبان ها گشت . از همین جهت نامش را بازیب جان آراستند. آن گاهی که اهریمن بد کنش جنگ در وطن عزیز ما سایه افگند در جمع هزاران هم وطن شریف ما ائمه و هاب نیز مهاجر گردید. در دیار مهاجرت نیز آرام نشست و در کنار هموطنان عزیز ما تیاتر غربت را بنا نهادند.

کله چی په هیواد سو له ایز شرایط را منخته ته شول نوموری دیوی پوښتنی په خواب کې ددی دکارنامو په اړه وویل :

کاهی که آفتاب صلح و خوشبختی در وطن مان بدرخشید گرفت در جمع هزاران هم وطن مهاجر ائمه و هاب ثمیر نیز به وطن برگشت . و در تعداد

ائمه و هاب خاورته ...

دشمیلی هنر کار پو هان په دی موضوع بنه پو هیوی چی په یوه صحنه کی دیوی موضوع، پیښی ، شخصی او دهفو په تراو په لازم کرکن دخپل درول لو بول او عیارول دومره ساده خبره نه وه ، خو اروابناده ائمه و هاب ددغه تولو په ماهیت، نزاکت او حساسیتونو کی پوره غښتلی وه او ددی تولو ترڅنګ خپل رولونه په هغى هنری ډرافتونو او شایستگیو اجرا کول . نو له دی خایه دهفی اروابنادی مرینه په ربنتی یوه ستره فرهنگی ضایعه ګتل کېږي او په دمره سادگی به بی بله هنرمندې خای ونه نیسي.

ددی لپاره دانیسی و هاب دهنری و دنیا او پیاوړتیا په اړه زما ادعا مصدق پیداکړی نو په دی اړه به دهفی د همکارانو څرګندونو ته مراجعة وکړو.

د ننداړولویت مدیر محمد همایون فیروزداسی معلومات وړاندی کړل : مرحومه ائمه و هاب ثمیر بعد از گذشت اضافه از چهار دهه در عرصه شګوفایی هنر و فرهنگ داعی اجل را لبیک گفت

انا الله وانا اليه راجعون

سلیمانی و ملشی در کوهسار

امین قائب

دلپذیر است اینجا زیرا گوشمه آرام و دور از هیاهوی شهر است
دور از کسان دروغگوست.

دور از شهریانی که زبانم را نمیدانند.

دور از شهر که دلم را در آن جا گم کرده ام.

دلپذیر است اینجا، زیرا که با طبع آرام من همنوشت و بسترسیست که در آرامش آن میتوانم در دریای رویاهایم ترا خوب جستجو کنم و برایت بگویم: ای ستارهه تابناک آسمان خیالم! چه غباری ترا از دیده من پنهان میدارد. زمانهه ستمگر یا غبار خاطر.

اینجا، دامن کوهسار است. هوا هوای توست و یاد یادی تو.

دلپذیر است اینجا، زیرا نسیم خوشگوار شامگاهی نفس به نفس بوی خوش سبزه های وحشی دامنه را به دماغم آشنا می سازد.

حسرتا! این بوی خوش مرا به یاد روزهایی می برد که از کنارت می گذشم، روان افسرده ام را تازه می ساخت.

دریغ! از ستم زمان که ترا از دیده من دور برد و فضای آرزویم را تاریک و پرغبار کرد.

ای خوشآ آن لحظاتی که نگاهایم پنهان، با ادب شاعرانه، غرق تماشای تو می گردید.

اما اکنون دیریست زیرا توازن دیده، دور رفتی ولی چیزی را که از دست نداده ام، دفتریادهای توست که همیشه آن را با خود دارم که جز نام تو چیزی دیگری در اوراق آن نیست. آری در هر نفسم نام توست.

دریغا! زمان میگزند و هر چه سر راهش باشد آن را با خود می برد. ولی نه خواهد توانست ترا از یاد من ببرد

آری نمی خواهم نامت را روی این کاغذ بنویسم.

مباد کا غذ از دستم بر زمین افتاد و من گنهکار شوم.

نى نى نمى خواهم نام زیبایی ترا از دلم بیرون سازم.

د خواوړه آواز او پنکلې خیرې لرونکي نطاقي

میرمن نسرین امرخیل سره لنډه مرکه:

سیاسی، تولنیز او داسی نوری خپروني او مطالب وار په وارویلې دی ترڅود خبرونو په ویلو سره یې د رادیو او بیاند تلویزیون په پرده غږ پورته او خیره یې پنکاره شوه.

دي وویل که زما په مخ کي هر څومره ستونزی هم را منځ ته شي بیا به هم چپلي نندۍ ته دوام ورکرم او داخکه چې غواری هغه خپروني چې محتوا یات یې دير ګټوردي هیواد والوته ووایي او لدی لاری دخلکو اوکورېنوله پاره د خدمت جوګه شي.

لومرنی خپرونه چې ماته راکړ شوه د کورنی ژوند خپرونه وه.

دي بیاهم تکرار کړه چې ددې په آند یوه وياندې باید بنه صفتونه، بنه اخلاق، نرمه اوخرور لهجه او داسی نور اخلاقی میزات ولري.

چلدونه یې صمیمانه، او د تولو ستونزو سره په میرانه مبارزه وکړي په ربنتیا میر من نسرین دا دملی رادیو تلویزیون د خواړه آواز، ورین تندی پیاوړی نطاقي په خپل ذوقی اومسلکی انتخاب کي بریالی ده. او بیاهم هیله منه ده چې لا بر یاوی یې په برخه کې شي.

دمدنی پلوه یې کورنی وضعه بنه ده واده یې کړي دری زامنو او یوه یې لورده.

دمیرمن نسرین امرخیل دیره بنه خاطره دا ده چې د لومړی خل لپاره یې کله چې د (ترانه ها و سخن ها) خپرونه په ژوندې بنه د رادیو له لاری وویله دیره بریالی وه او چې د سنتیو څخه را ووتنه نو د نطا قانوند مدیر او دوستانو له خوا دیره تشويق شوه.

تجربوی بنوونځی کي پېل کړي او د پکلور یا زده کړي یې د ننګرهار په آلاېي ليسی کي پای ته رسو لی دی. د ژوندې شرایطو ورته ددې فرصت ورنه کړ چې لوری زده کړي تر سره کړي.

د میرمن نسرین. په وینا له کوچینوالي څخه بي دنطاقي د مسلک سره مينه درلونله او کله یې چې په کابل کي استونګه غوره کړه نوبې د هغې مينې او علاقې له مخې چې دنطاقي له هنر سره یې فر لوډه دملی رادیو تلویزیون د نطاقامو مديريت ته چې هغه مهال یې مدیر سردار محمد همرازو ورغله د هغې بنه استعدادو د جملو د بنه تلفظ او اذا ددې باعث شوه چې نوموري په ازمونه کي بېړیالی شي او په رسمي تو ګه په ۱۳۶۱ کال کي دراډيو افغانستان د نطاقامو په اداره کي د وياندې په توګه مقره شوه. له هغه لو مری وخت څخه یې دلورمنی نطاقي په توګه دیرې ادبی په

بنه نطاقه باید دېښی حنجري، ښې خیرې او دېښی ورتیا لرونکي وي، متنونه بنه ولوستلای شي، دلغتونو په معنا او مواردوبنې و پوههيري. او په بنه تو ګه یې افاده کړاي شي چې نه یواخي اوریدونکي پري بنه و پوههيد لای شي بلکې زړونو ته لار پیدا کړي او هغونه تر ژوری اغیزې لاندې راولي.

دیوښه او وتلې ويائندې په اړه داهげه څرګندونی دی چې دملی رادیو تلویزیون دېښه غړلرونکي ويائندې اغلى نسرین امرخیل د یوې پوښتني په خواب کي وکړي.

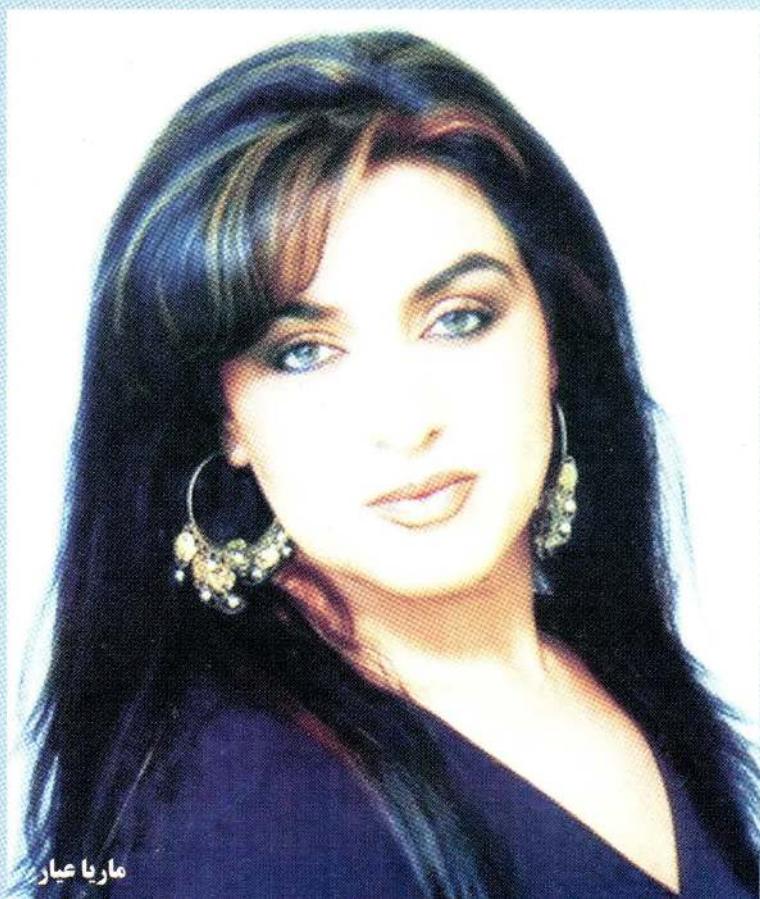
نوموري د داکټر جمعه خان لورې ۱۳۴۴ هجري لمريزکال د افغانستان د میدان ورداک ولايت په میدان بنارکي نړۍ ته سترګي غرولی دی د پلار رسمي دنده یې په جلال آباد کې و، او لومرنی زده کړي یې په ۱۳۵۱ کال د ننګرهار د جلال آباد بنار په

قادر اشپاری

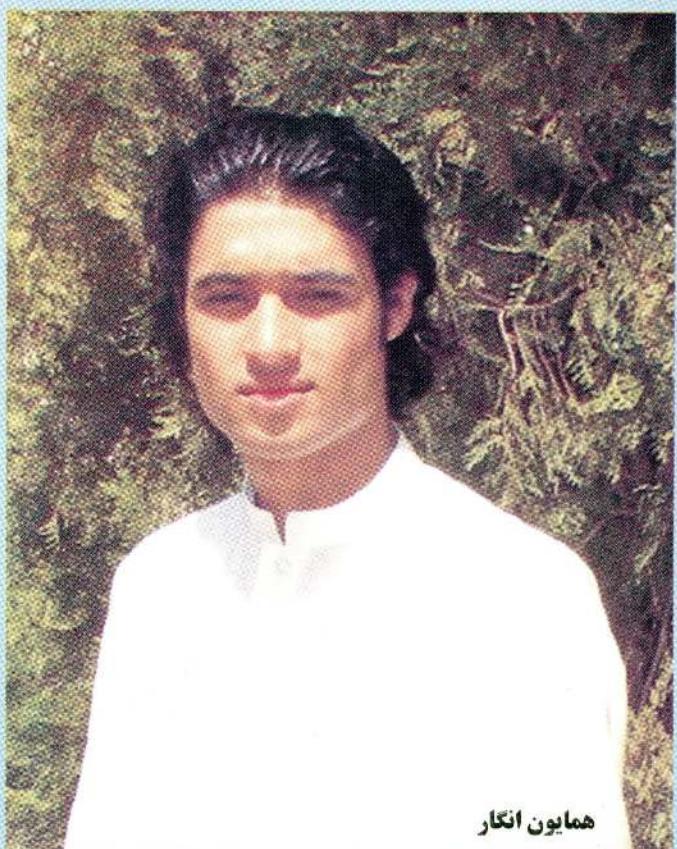
ماریا عیار

شفیق مرید

شاه محمد محمود نوروزی

همایون انگار

حاجه جميله زمان انوری

نعمت الله کندھاری

واله

شوله

دکه می داوینکو نه د سترگو پیمانه شوله
 جوره می ژراته ستا په عشق کی بهانه شوله
 سمه رانه پاتی شوه گذران په بیابان کرمه
 هر چاته معلومه دوحتست می افسانه شوله
 مست یم بی شرابوچی دیار خماری سترگی شته
 بله میخانه څه کوم دامی میخانه شوله
 بله په ګوئل کی چې دشمع په شان شمع شوه
 ځکه د(شاکر) دزره نه جوره پروانه شوله
 شاکر

صد غوره از آن شکل و شمايل به دل ماست
 اين ميوه از آن غم حاصل به دل ماست
 از سوختن يك پر پروانه چه حاصل؟
 شعيم که داغ همه محفل به دل ماست
 هر چند که مژگان تو زد خار به چشم
 صد شکر که ابروي تو مایل به دل ماست
 با غنچه بگوید که لب را بکشайд
 آن عقده پیچیده و مشکل به دل ماست
 از عشق تو هر گز نکند ((واله)) شکایت
 داغ ګل روی تو حمایل به دل ماست

ارمانونه

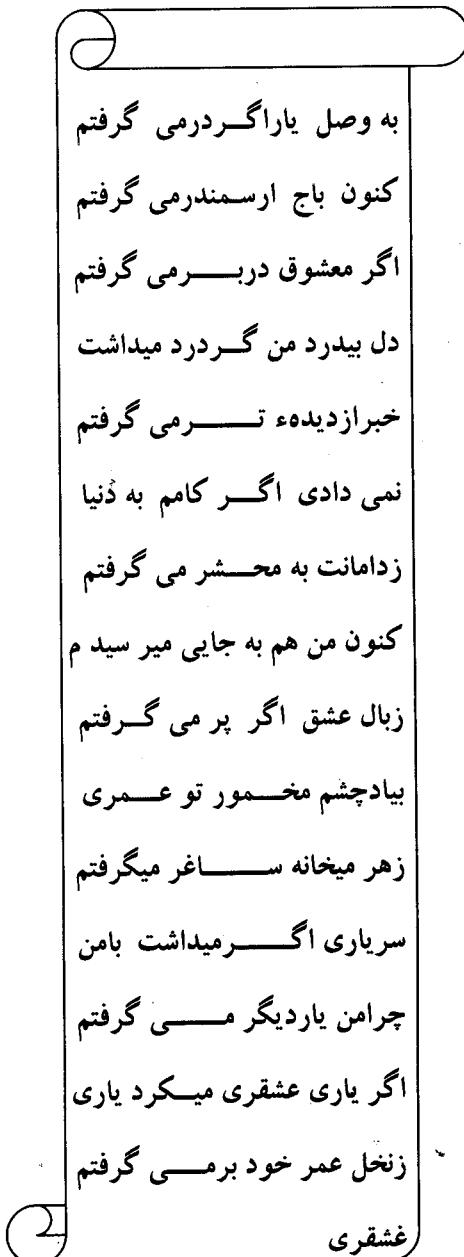
څومره په زړه کي ارماتونه لرم
 یو ستا نظر ته ټول کارونه لرم
 داوینکو هرڅاخه کي کتره ده دزره
 په کي بي شماره د سرتونه لرم
 له خولي مي خه غواری سري سترگي پوښته
 په کي رنگين رنگين سوالونه لرم
 ډچوا دیو موسکي نظر په تمه
 تمناګ اني دفترونه لرم
 توپنه د دین او دنیا ختکه
 په زخمی زړه سوي داغونه لرم
 اجمل ختک

فُرْت

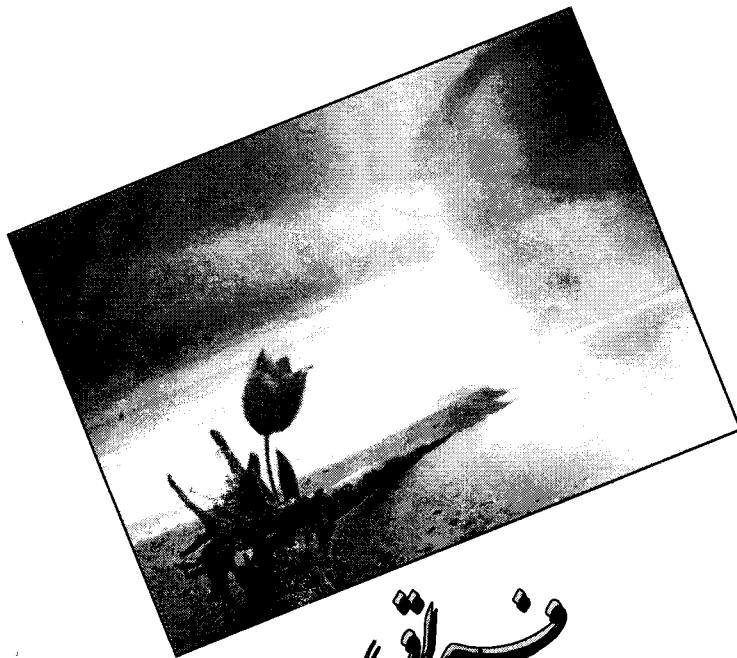
دل را به یاد روی تو بیتاب می کنم
در حیرتم که آینه سیماب می کنم
شاید زلعل بی اثر اون شان دهنند
چندی سراغ گوهر نایاب میکنم
یادمن از صفائی بنا گوش میدهد
هر شب که می جلوه مهتاب میکنم
ظالم فغان خشک لبان گوش کردنیست
رحمی که چشم پیش تو پر آب میکنم
ای طاق ابر روی قورا قبله نماز
هر بار سجده که به محراب میکنم

توبہ

دریا د دینداری نه می توبه ده
مسلمان زیره آزاری نه می توبه ده
یو نیالگی دمینی بردى بل بیخ کابری
ددی پتی بیخ کنی نه می توبه ده
چی تسبیح یبی وی په لاس بغض یبی په زر کبني
خدایه دارنگه شپخی نه می توبه ده
چی دبل چابد نامی باندی خوشیروی
دکجه مسلمانی نه می توبه ده
په خوله و باسی توبی په زره تمبی ده
الله داسی رهزنی نه می توبه ده
زنگیلیو زلمو خورده
زنگو ورو ولی نه می توبه ده

خنجر

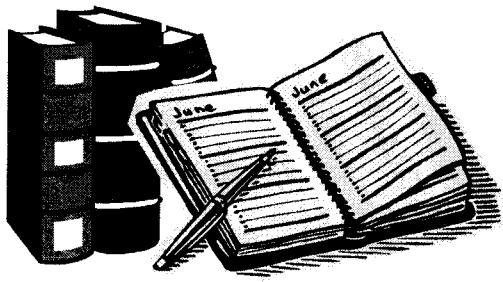

شراق

ای شب به تومی گویم ، راز دل افگارم
کز درد شراق او ، بیمارم و بیمارم
هرگه که کنم یادی ، آن صبح جدایی را
از دیده فرو ریزد ، خونابه به رخسارم
باور بکن آن مهرو ، از ماه تو بهتر بود
ای چرخ منج از من ، وز گفته و اقرارام
آینه دل گم گشت ، واپس به من آردید ش
تصورت جانم بینم ، دل را به قرار آرم
ای باد صباح برخیز رو سوی نگارم من
آهسته به گوشش گو ، احوال دل زارم
از فرط غم بی حد فریاد بسی دارم
آرام نمی گیرد ، امشب دل بیدارم
در صبح محبت گفت از خواب گران برخیز
آن دُر سخن نشنید ، این گوش گرانبارم
ای شب که شهرغم آهسته زبان بگشود
گو راز نهاش را ، در سینه نگهدارم

میر ظهور الدین شهر

که خه وایم له هجرانه وایم خه
له دی دردبی درمانه وایم خه
توان ددم و هلوونه لرم و یارتنه
چی توان نه لرم بی توانه وایم خه
چی بی ووینم له خان خبرنه شم
چی خبر نه یم له خانه وایم خه
دخلل زره له حاله هیچ راویل نه شی
له بی نامه بی نبدانه وایم خه
دعاشق راز چی هیچا ، نه دی بیان کمی
ترخو به زه له دی بیانه وایم خه
زه چی پروت یم د هجران په تناره کی
دوصال له کلستانه وایم خه
سر و مال دسری لوت کازره بی یوسی
له دی هسی دلستانه وایم خه
زاغان بولی بلبلان شری له باغه
ددی دهله باغبانه وایم خه
هرچی وایم تر همه واره بهتردی
زه رحمن به له جانانه وایم خه

ورابطه هارا بگونه تصویر سازی کند
که خواننده را به اوج حادثه نیز بکشاند.

پیدایی داستان کوتاه نویسی در اروپا

داستان کوتاه یکی از پدیده های جدید و نو هنری در ادبیات است که در اواسط قرن هژده میلادی در بین نویسنده گان اروپا و امریکا و در نوشتار های قصه گونه، نقش بنیادی را پایه گذاری کرد و مردم ازان استقبال نمودند. با آنکه در سده های میانه در اروپا داستان کوتاه نویسی منظوم رواج داشت و یا اینکه در ایتالیا رمان ایتالیا نوشته شده در دوره رنسانس از آن تقلید شده و داستان های کوتاه مثور را نوشتد. این نوشته ها در برابر نمایشنامه نویسی و اشعار غنایی اروپا بازاری نداشت و در قرن های هفده و هزده مردم بیشتر به نمایشنامه ها و تئاتر رغبت نشان می دادند. در این میان آثار "لافونتن" و "ولتر" در ادھان عامه جاگرفته بود که الگوی از روش های داستان کوتاه نویسی شمرده میشوند.

داستان کوتاه نویسی در فرانسه:

داستان کوتاه نویسی در آغاز قرن نوزده به ادبیات فرانسه راه گشود که از دیدگاه انتقادی، به حکایت های اسرار آمیز و تخيیلی بیشتر شیاهت داشت. اولین داستان کوتاه نویس فرانسوی "زاویا دومیستر" Xavier de Maistre نام دارد که داستان های از زنده گی طبقه فقیر و بدختی های جامعه را نوشت. "بالزاک" نویسنده پر آوازه فرانسوی نیز داستان های کوتاه نوشته و به تقلید وی "شارل نودیه" Charles Nodier به تعقیب وی "زرار دونروال" Theophile Gautier است که با پیروی از روش های رومانتیک "ویکتور هوگو" جان گرفته و قهرمان های داستان هایش برازنده گی خاص احتمातی را دارا اند. گوینه دو مجموعه داستان های کوتاهش را درسال ۱۸۴۵/۱۸۴۶ آش/۲۲۳ و ۱۸۵۷/۱۸۵۸ آش/۲۳۵ منتشر کرد. او هم چنان رمان های زیادی نوشت که مشهور ترین آن "مامدوخ" دوموین نام دارد. گوینه که طرفدار زیبایی شناسی بود کتابی را بنام "هنربرای هنر"

داستان کوتاه پایانی ندارد و اغازش پایان حادثه است و یا ادامه ابعاد ناباور دیگری که از دیدگاه های گوناگون ارزیابی جدگانه دارد. چنین داستان های کوتاه برای مردم - غالباً در جوامعی که هنوز اصالت های واقعی داستان کوتاه را نیافرته اند- بیهوده تلقی شده و نوشته، میان تهی و بی فایده جلوه کرده، گیرنده گان پیام بدون تمايل ازان می گذرند.

اما هر داستان کوتاه یک "تم" و یک نکته اساسی را در خود دارد که غالباً از همان جا عوایض، احساسات، برخورد ها و بیان واقعیت های اجتماعی شکل می گیرد. داستان نویسان نظریه عملکرد ها و روش های منحصر به خود در "خاکه" داستان، از شیوه های جدگانه استفاده می نمایند. یکی روش طنزگونه را دارد که با انتقاد هراست، دیگری قهرمان ها را "کرکتر" و یا شیوه خاص می دهد که منحیث الگو و سمبل اجتماعی بیانگر حوادث و رابطه ها باشد، عده ای داستان کوتاه را همانند یک پارچه شعرزیبا می آرایند که ابهامات و نا همگونی های اساسی داستان را برای درک و تحلیل گیرنده گان پیام" وا گذارند و این رابطه باشد بین اندیشه نویسنده و خواننده داستان و امثال از چنین روش ها بطور مجموع و غالباً نقد نویسان به این باروری و نتیجه را بیانگر همان گرایشها مبتنی برواقعگرایی و طبیعتگرایی است.

گاهی هم یک داستان کوتاه می تواند ممثُل و بیانگر یک دوره دازمدت زنده گی و حوادث سال های متمادی در محدوده کلمات و دیالوگ ها، به طور برجسته ولي با هم مرتبه، باشد. هنرنوشتن داستان کوتاه همانند یک پارچه شعر پایستی گویا، هیجان برانگیز بوده

دکور محمد حلیم تویر

داستان کوتاه چیست؟

غالباً خواننده گان، داستان کوتاه را "قصه" و یا "قصه کوتاه" می پندارند. یعنی بیان واقعیت های سوژه بی پرسوناژ های که به طور قطع دنباله حوادث را پایستی بپیمایند و گذشته حادثه ها را نیز گره گشایی کنند.

باهمین اندیشه داستان کوتاه نویسی در کشور های جهان سوم و از جمله در افغانستان راه پیدا نمود و مردم از نویسنده داستان کوتاه انتظار جز این "خاکه" قصه نما را بیشتر ندارند. در حقیقت داستان کوتاه، جوهر و یا خلاصه رمان تبارز نموده و پایستی هم تمام حوادث و گره های گذشته و اینده در نوشته باز گردد تا خواننده از داستان راضی به نظر آید و نویسنده هم در حد شهرت پاگذاشته و در جامعه شناسایی گردد.

ولی داستان کوتاه برغم این همه خواسته های همگانی در سطح مردمی، می تواند یک سوژه اساسی، یکی از ابعاد زنده گی اجتماعی، بخشی از گره های تاب خورده آدم ها و یا حادثه مقطوعی بیان یک واقعیت ویر خورد باشد. این چنین حادثه و یا سوژه در خود همان موضوع محدود مانده و از مواردی اندیشه قهرمان ها و پرسوناژ های پرداخته شده بی نویسنده بیرون نرفته، باروری و نتیجه را به گیرنده گان پیام(خواننده، شنونده، بیننده) می گذارد. ویا شاید هم بخشی از گره های این حادث را باز نمایند و حتی تحلیل محتوی کند، ولی هیچگاهی همانند سوژه های "فلم های هندی" روند دنباله دار رانمی پیماید.

داستان کوتاه همانند یک پارچه شعر سپید می تواند گویا و ابهام برانگیز باشد یعنی حادثه گو، حادثه ساز و شور افرین باشد. گاهی

کار امازوف از ملّه اثار برجسته داستایفیسکی بشمار می رود. مجموعه داستان های کوتاه "زن مهمانخانه دار" و "سرشکستگان و آزرده گان" اند.

نیکالایویچ تولستوی Tolstoy که در هنگام کودکی مادر و پدرش را از دست داد، با همچ دانشگاهی تحصیلات نموده و بعداً آرایش تمام گذاشته در جنگ های قفقاز شرکت کرد. وی به عیاشی و باده گساری پرداخت اما با دیدن زنده کی دهقانان در جزایر "کریمه" به حقیقت اجتماع متوجه شده و از ماده گرایی به خداشناسی روی آورد. او عقل را با خدا و دانش یکسان می انگاشت، اما عقلي را که او توصیف می کرد بیشتر از دل سرچشمه میگرفت تا مغز.^۴

اثار تولستوی که به مناسبت یکصدمین سال تولدش به انگلیسی نشر شد به ۱۲۰ جلد می رسید، بزرگترین رمان تاریخی و شاهکار ادبیات جهان "جنگ و صلح" که بیانگر زنده گی روسیه در اوائل قرن نزدهم میلادی است در چهار جلد نوشته شده است. گویند این اثر را تولستوی هفت بار با دست رونویسی نموده بود. تولستوی در کار نوشتن توانا و پرکاربود. هم چنان از رمان های مشهورش "آنکارنینا" و "رستاخیز" اند از داستان های مشهور دیگر تولستوی می توان از "حاجی مراد"، "کارگر و کارفرما" "نیروی ظلمت" "آنچه که به آن اعتقاد دارم" و قراها نام برده.

دردهه سوم قرن هژده آنتون چخوف Anton Tchekhov داستان کوتاه نویس ریالیست روسی، بی همتا بودن اثار هنری اش را که در قالب ششصد داستان های کوتاه داشت. با معاصربودن دو نویسنده باعث مدت جهان

بقيه : ۴۸

دوينی "Roger Devigne" "هنری Henri Duvernoise" "اندری A.Lichtenberger" نيز میتوان نام برد.

نویسنده گان داستان کوتاه در ادبیات روسیه:

داستان کوتاه و رمان نویسی همانند شعر در ادبیات روسیه با یک نوع گرایش به بیش رفته است. پوشکین Pushkin در ایجاد اشعار غنایی و داستان های منظوم و "گوگول"، تورگنیف، تولستوی، داستایفیسکی از جمله نخبه گان ادبیات روسیه اند که با نوشته های شان دوره طلایی را در ادبیات آنکشور بازنمودند. آنان علاوه از شاهکار های ادبی رمان، داستان های کوتاه نیز دارند که به طور مختصر مشهورترین نویسنده گان روسی را در این مبحث من نگارم.

نیکولاوی واسیلیویچ گوگول "Gogol" با احساس عمیق اجتماعی در پرداخت های رمانی شکفت اور به گونه در درک حقایق ژرف و عمیق نگریسته که قهرمانان داستان هایش را با اندیشه و احساس خود عملان کشانیده است و فطرت انسانی و مبتدل بودن زنده کی را تمثیل کرده است وی علاوه "در کارهای دیگران" را که مشتمل بر هشت داستان بیان می دارد. در داستانهایش از زنده گی بورژوازی فرانسه و جنگ فرانسه با "پروس" واقعیت های تمثیل واقعیت های "تئیل" گردیده است. از آنچه داستان های "پلی"، "زندانیان" اند.

ایوان سرگویچ تورگنیف Turgenev دریک خانواده متوسط در ماسکو به دنیا آمد، سراسر زنده گی خود را وقف ادبیات روسیه کرد و با نوشتن رمان های مشهور "پدران و پسران" "دود" "زمین نو" و مردانه ارام بر پایه رمانیسم و ریالیسم موقفیت ویژه را در جهان ادبیات کسب نمود. متنی وی بخطاطر نوشته های نقد گونه اش در تعبیه بسربد و مدت بیست سال اخیر عمرش را در آلمان و فرانسه بود و در همانجا در گذشت. از جمله اثار وی مجموعه داستان های کوتاه "یادداشت های یک شکارچی" نام دارد.

میخائیلیویچ داستایفیسکی Dostoevsky در ماسکو تولد شده و با مطالعه اثار هوگو، پوشکین، شیلر، شکسپیر، دیکنز و ژوکوفسکی سعی نمود در نوشته هایش رفورمیست و احیاگر اصلاح جامعه باشد و طرفدار سوسیالیزم بود. وی مدت چهار سال را در زندان سایبریا گذرانید، بعداً با همکاری همسر دومش "گریگوریونا" در نوشتن اثارش موقفیت های زیادی را بدست اورد وی از لحاظ اقتصادی در تنگستی و فقر بسر میبرد و تا آخر عمر با این مشکلات زیست. رمان های "مردم فقیر" "جنایات و مکافات"، "ابله، جن زده گان، قمارباز" و برادران

نوشت و داستان های کوتاهش به نام های شب کلنوپاترا و "تعش عشق" مشهور است. نویسنده گان عصر رمانیک فرانسه (۱۷۸۰ - ۱۸۴۲) ش. / ۱۸۰۰ - ۱۸۴۲) با تأثراتی از عصر روشنگری قرن هژدهم اروپا در زمینه داستان کوتاه نویسی اثاری را بجای گذاشتند.^۲

نویسنده گان دیگری نیز در فرانسه در اواسط قرن نزده تا آغاز قرن بیست که آنرا دوره واقعگرایی و طبیعتگرایی می دانند در عرصه داستان کوتاه نویسی تبارز نمودند و اثار برجسته بی را با روش های جدید فلسفی و گرایش های اجتماعی نوشتند.

"گی دوموپاسان" Guy de Maupassant که دریک خانواده بیضاعت و قبیر در "نورماندی" به دنیا آمد، از جمله پیشگامان داستان نویسی آغاز قرن بیست فرانسه شمرده می شود. وی بیش از سیصد داستان کوتاه نوشت. شیوه کارش واقعگرایی و حادثه ساز بوده و با کنایات و کوتاه نویسی، واقعیت هارا تصویر سازی می کرد. کاهی هم انقدر در ریالیسم اجتماعی فرورفته که تمایلات نوشتۀ هایش به فساد و انحراف بوده بوده و یا حکی از بد بینی است. ولی دوموپاسان اعتقاد دارد که انجه او شاهد حادث است در داستان بیان می دارد. در داستانهایش از زنده گی بورژوازی فرانسه و جنگ فرانسه با "پروس" واقعیت های تمثیل واقعیت های "تئیل" گردیده است. از آنچه داستان های "پلی"، "زندانیان" اند.

مشهورترین داستان وی گردنبد نام دارد. وی داستان های را احساس طبیعی اش که در اوآخر زنده گی اش با جنون و دیوانگی همراه بود نوشت از آنچمه: ترس، مرد دیوانه، و نعش اند. وی داستان های عاشقانه نیز دارد که میتوان از "درآفتاب" "زنده گی صحرای شنی" و ژول رومن نام برد. دوموپاسان که دوره های آخر عمرش را به عیاشی مفرط گذرانید، احساس خطر مرگ را کرد و مدتی دیوانه شده و فلچ بدن شده در سال ۱۲۷۱ / ۱۸۹۳ م در پاریس مرد.^۳

نویسنده گان فرانسوی در قرن بیست، علاوه از پیروی رمانیسم نو، علاقه زیادی به ملت گرایی داشتند و در مناقشات فلسفی نیز در گیر شدند. مکتب سور ریالیسم Surrealism یا (فراآفعنگرایی) به گونه رواج یافت که نویسنده گان، تخیلات خود را بدون هیچ گونه ملاحظه اخلاقی، ازاد و بی قید و بیند و مخالف ضمیر خوداگاه شان در نوشته ها جاداند همچنان از مکتب اکزیستانسیالیزم (Maktab) اصالت وجود پرپایه پوچی جهان) که ژان پل سارتر بینان گذار آن بود و اندیشه های "فروید" پیروی نمودند.

از نویسنده گان فرانسوی چون "روژه

اوستی موسیقی په زره دومه تأثیرنہ لري

د مجانون په شان گرخم په دېنت او صحراء.
- بیا نو کومه سندره ددی لامل شوه چې
تاسو ته یې شهرت درکر او خلکو
و پیژندی؟
- زه پری نه پوهیرم چې کومه وه .
- بنه تر دا مهاله به مو تولي څومره
سندري ويلا یې وي؟
- یره خه ووايم.

- بیا هم که داسي په اتكلی دول بې
و وايی؟

- یره غاره می نه بندوم، زما په نظر
داسي یو نیم زر، دوه زره به وي.
دوگانه، تنهائي تولي هم تلویزونی هم
راديوبي.

- ستا په خپلو سندرو کي کومه یوه دېره
خوبنېړي چې ته یې دېره اوري?
- ولا دا خپل اولاد خو د هر چا
خوبنېړي، خبره دا ده چې داسي مشخصه
سندره نشه چې زما هماغه خوبنېړي .
- یعنې خپلی تولي سندري دې خوبنېړي?

- نه یوه خو به ضروري وي کنه چې
دېره دې خوبنېړي.
- بنه داده: باده وېسه سلامونه می هفو ته
مسافرو جرو پرو وربلو ته.
د دې طرز او شعرمي دېر خوبنېړي.
- یواخي همداد موسیقی په برخه کي کار
کوي که کوم بل مسلک هم لري؟

- ولی مو و هل خورل؟

د کورنۍ می د سندرو په ويلو خوبنې نه
و

- هغه مهال چې دې سندري پيل کري چا
درته لارښوونه کوله، اوکه په خپل سر
لک يا وي؟

- زما اولنۍ استاد زاخیل صاحب، بیا
می استاد محمد عمر شو، پاکستان ته چې
لارم نو ستار می استادو.
- په لومری خل مود چا او کوم شعر
و وايی؟

- د عاشق الله فرياد شعر و، داسي:
خوب خندا می حرام شو په غم دليا

- له نوم، خېري او غږ سره خو مو
دېرى هېوادوال اشنا دي؛ خو بیا هم که
په لند دول خان لوستونکو ته وروپېژني،
منګل: زما اصلی نوم پاینده محمد
اومش هور په منګ

- که دا راته ووايی، چې سندرو ويلو ته
مو کله، خنګه، او ولی مخه کړه؟
- بس علاقه می وه، شوق می و، شپارس
کلنی نه می ورته مخه کري، مکتب کي
به می ترانی ويلی، زما غږ زما د
ملګرو دېرخوبنېډه؛ په کلې کي به بې هم
په ما سندري ويلی؛ خو چې کور ته به
تلم بیا به می، دېر و هل می خورل.

اوکی بودوجه قلبی درسینه گرم او می تبید که اینه شفت و مهر بر بدان روا می داشت و هرگز کینه کسی بر دل نمی گرفت . او با نفس بدی درستیز بود آن را نکوهش می کرد ؟ او می خواست بدی از میان برودت اجر ثومه فساد از بنیاد بزرد؛ او به علت می اندیشید تابه معلوم، و رمز پخته گی و دلنوازی کلام دلنوازش در همین بینش بلند و بصیرت ژرف اونهفته است این اوست که در یک بیت لطیف خلوص و صفائی باطنش را

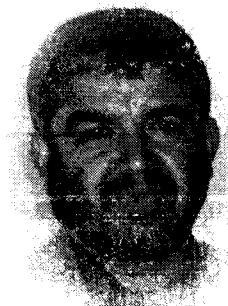
کلام او خاستگاهی جز دل بیقرار نداشت.

این دو بیت شعر شاعر پرده راز وی بر میدارد و از دل بیقرار او سخن می گوید:

باز چشم من چو مجنون، راه محمل می زند
یا منم دیوانه، یا لیلاست، منزل می زند
عشق سرکش، در ضمیر ما، اگر ننهاده دام
دل چرا درسینه، خودرا همچو بسم می زند؟

غلام سرور دهقان آزاده مردی از دیار خودما ، با افکار پخته ، اندیشه های شسته و جایگاه رفیع در قلمرو شعروعرفان نامیست جاوید و ماندگار. شعرهای اوزلال آینه گی را دارند و طراوت و تازگی بهاران را . کلام دهقان زمزمه روحش بود و موسیقی جانش . آوایی که او سرداد ابدی و ماندگار است. رمز جاویدانگی شعرهای دهقان رامیتوان در اتصال او به غیب و پیوستگی مدامش به حق و روح جادوانه

شاعری که هزار عده از عشق و عرفان را داشت

نوشته: بحی افتخار

برابر طاعت ریا کارانه محسوب
ملامت گرچنین به داوری می گیرد :
تو اگر چه بندء طاعنی، من اگر چه بز ملامتم
نرسد ثواب ریای تو به گناه شرب نهانی ام
و باز هم اوست که با این بیت پر مغز
اصل و بنیاد دید گاهای بلندش را به
خواننده شعرش بینگونه می شناساند:
هم رندهمین با غم، هم شیخ همین صحراء
در مغز نمی گنجد معنی که من دارم

او گاهی که می سراید، و خوب هم می سراید هر گز در سودای نندگ و نیام و فریب ظاهر نبیست؛ زیرا سخن او سخن دل است و اهل دل می خواهد که سخن او بشنو و از معانی دقیق دلشین وی حض ببرد . او پاکی دل را شمره صحبت پاکان میداند و چنین می سراید:

من نگویم از بدان بگریزو با نیکان نشین
دست ناپاکان بشوی و دامن پاکان بگیر

دانست . او شاییری بود عارف و عارفی شاعر؛ ولی از آن شاعرانی که «معنی را فدای لفظ می کنند و نه از آن عارفانی که کلمه عشق را از لای کتاب و گوشه مدرسه یا خانقاہ فرامی گیرند و از عشق فقط حروف ع، ش و ق آنرا می دانند و بس» عشق برای او تجربه دل سوخته و جان مشتاقش بود. شعر دهقان راجذبه دیگری است ولطف و معنای دیگری بیام او دلشین و سخن او شیرین است . شور عاشقانه

هم نفاق مذهبی ، هم حب الله داشتن
نیست ممکن تلغی و شیرین را به یک جا داشتن
حکم قرآن نیست هفتاد و دو معنا داشتن
عیب در قرآن نباشد ، عیب در اسلام ماست
این تنزل های ما ، از جنگ مذهب نام ماست
وپس از این سفردهقان این شاعر عارف
حال و هوای دیگر می یابد و همای فکر
آسمان پیمایش بیشتر از پیش عرصه
سخن فراخ می کند .

در تذکره شرح حال شاعر چنین می خوانیم : غلام سروردهقان در سال ۱۲۸۲ خورشیدی دردهبوری کابل زاده شد پنج و شش ساله بود که قرآن، کلیات حافظ و گلستان سعدی را نزد پدر و ملا سراج الدین فراگرفت در ۱۵۰۰ ساله گی خط میرزاگی نستعلیق را به شیوه میزامحمد محسن معروف همکار پدرش آموزش دید و در اولین وزارت مالیه امنیه میرزا شد و بعداً شامل مکتب حکام گردید متکوت کوتاهی در هزاره پنجمی و استالاف علاقه داری کرد و در همین زمان بود که عشق مجاز سراغش آمد و سپس به حقیقت کشیده شد .

چنانچه خود در مثنوی (سرگذشت) به این مطلب اشاره دارد :

ـ صید عقاب مجازم کردند
ـ طعمه چنگل بازم کردند

این چه راز درونی است که شاعر عارف در محیط خودش همراهی نمی یابد ، تابی پرده با او حدیث راز کند و این چه لونوئی است که در صدف جان وی ناسفته مانده و کسی نیست که این کهروالارا دریابد و در گردن جانش بیاویزد . او گرچه به رادراب ، کعبه حق رفت و عزم داشت که «در آن سرزمین های مقدس باستانی بماند؛ اما از احوال پریشان اعراب، بسیار متأثر شد . وضع استعمار زده مردم و ناهمجاري زنده گی اعراب او را نه تنهایش نیامد؛ بلکه اوراسخت تکان داد و متوجه شد که وضعیت اجتماعی و سیاسی جهان اسلام و شرق تاچه پیمانه خراب و مضمل است ». همین بود که از عزم سکونت در آنجا منصرف و بعد از ادای فریضه حج بالا فاصله به میهن بازگشت .

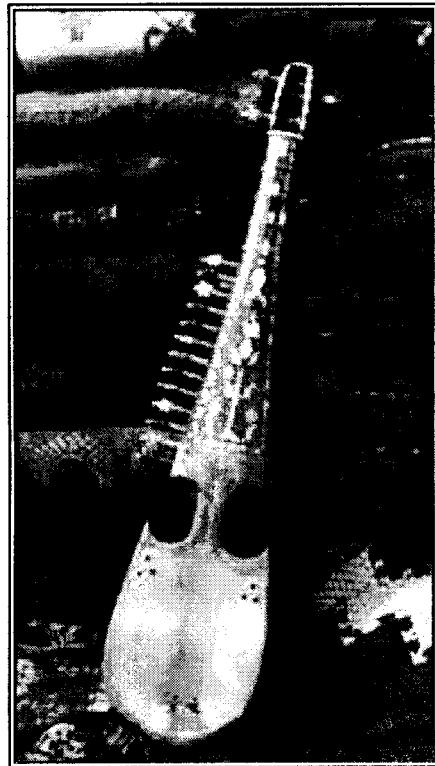
دهقان این شاعر عارف و آزاده در مسدس «مدوجزر» به صورت واضح به این مساله پرداخت و به اهل قبله چنین نوشت !

اهل قبله ، اینقدر مغلوب و غالب تابه کی ؟
ما مسلمانیم ، این دیومصائب تا به کی ؟
در نفاق و تفرقه ، اینقدر ، طالب تابه کی ؟
شرم باید کرد آخر ، این مطالب تابه کی ؟
خیز تا صلحی دهیم این فتنه اسلام را طبل آسایش زنیم این جنگ خاص و عام را
 ADMİT NİYET BA YİKLİ ، DÜ MOLA DAŞTEN

پس اوجه کسی ست که اینهمه بر خویش سی نازد . او چه پیشوای محکمی دارد که با قوت و اعتماد سخن می گوید . خود به این پرسش پاسخ گفته است :

من عارف تشییه و تمثال نباشم
گوبنده امرم ، عرق الود بیام
این دهقان آزاداندیش است که می گوید : من عارف نظری در جامه تمثیل ، تشییه ، الفاظ و عبارات نیستم ، من فانی از خود برآمده و به حق پیوسته ام و نیز مطیع فرمان و گوبنده امرم . آنچه استاد از ازل گفت ، بگو ، می گویم .
اما او از اینکه گوهر جانش در محیط زادگاهش خردیاری نداشت و میدید که انگشت شمارند کسانی که بپیام روشن و ظلمت ستیز او را فهم می کنند ، باری تصمیم گرفت که دیار خویش ترک گوید و به کعبه حق ببرود !

اما قبل از رفتن در دمندانه زبان به شکوه می گشاید و چنین می گوید : راز درونم ، همه ناگفته ماند در صدم لولوی نا سفته ماند ای شه درویش وزیر و دبیر ! مردوزن شیخ و صغیر و کبیر نیست چون تبلیغ به کار شما رفتم از این شهر و دیار شما نیز جمی ام ، به عرب میروم کعدمه حق به رادراب می روم

د هو موسیقی

تاریخه

پاچاهانو په خپلو دربارونوکي
موسیقي ته خای ورکړي وو . خود
اسلام د پاک دین دمنځته راتلوسره
درباري موسیقي له منځه ولاړه
مګر کلیوالی موسیقي څه په بشکاره
اوځه په پته پاته سوه . کله چې
دغزنویانو دوره منځخ ته راغله
درباري موسیقي بې بیا منځخ ته
راوره .

احمد شاه بابا د کندھارد نوي
ښار ترودانلو وړوسته د دی
ښار د پاکولو دیاره دهند څخه د خان
سره کار کوونکي راوستل چې
هغوي هم د ښار د پاکولو دنده پر غازره
در لوده او هم بې سریود سریو په
مجلسونوکي موسیقي برغوله ، سندري
به بې ویلی او بسخو په بې بشکوته
د خوبنیو په مجلسونوکي دیري وهلي
او سندري به بې ورسره ویلی .
سریو په تبله ، هارمونیه اور باب بر غاوه
خوبنخانه سند غار و یوازی دیره
برغوله .

امیر شیر علي خان د موسیقي سره
دېره مینه در لوده خکه بې خرابات
(یوځای ووجی هلنې به د موسیقي پلویان)

داسي معلوميری چې موسیقي
دېرې خوا راهیسي دانسان سره
ملګري ده . په افغانستان کي
دموسیقي نبني نبانی داریايانوله وخته
څخه په بشکاره معلوميری ، خکه
چې د ویدي او ويستاني مدنیتونه مقدس
كتابونه په نظم لیکل سوي وه
او آريايانو دسندر وسره دېره مينه
در لوده . په هده کې یوه رسامي
پيدا سوي ده چې په دو همه ميلادي
پېرى پوري اړه لري ، په هغه کي
در رباب عکس لیدل کېږي .

په بوداي دوره کي موسیقي په ديني
غوندوکي اورول کېډه او ديني جنبه
بي در لوده . دېښتو زيات
شمېر پاچه انو د موسیقي سره مينه
در لودلی ده او هتي د موسیقي په هکله
بي كتابونه هم ليکل دي .

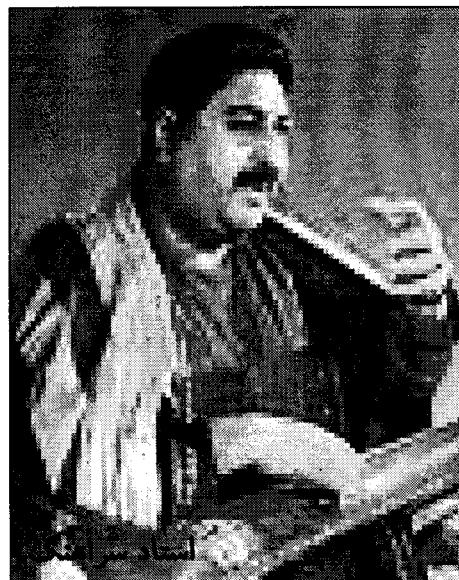
د زردشت تروخت وروسته موسیقي
په ديني مراسموکي پاته سوه مګر په
فارس

(او سندي ايран) کي د
هخامشيانو او ساسانيانو په وخت کي بې
در بار ته هم لاري پيدا کره .

استاد محمد قاسم افغانی

(شوقي) په نامه خوندوري سندري وویلي . دده اوازد دېرو خلکوخوین وو . ده پشتو ، دري او هندي سندري ویلي . دلومري خل دپاره یي دلوبديزي موسيقى د الاتور ګول لکه جاز بند رواج کرل .

ترـ ده وروـسته دا دیوال و نرـ بد اوـد هیـوـاد پـه هـرـگـوتـ کـی دـوـمـرـه اـمـاتـورـانـ (ـشـوـقـیـانـ) رـاـپـیدـاـ سـوـلـ چـی تـرـنـ پـورـیـ دـغـهـ لـمـرـ دـوـامـ لـرـیـ .

دلـاـکـ اوـمـسـلـیـ پـهـ نـوـمـوـبـهـ یـیـ بـلـ هـغـوـتـهـ بـهـ یـیـ پـهـ کـبـنـتـهـ سـتـرـگـهـ کـتـلـ . دـیـ خـبـرـیـ یـوـ ژـوـنـدـیـ مـثـالـ دـاـکـتـرـنـاـشـنـاسـ دـیـ چـیـ اـصـلـیـ نـوـمـ یـیـ مـحـمـدـ صـادـقـ (ـفـطـرـتـ) دـیـ ، پـهـ پـشـتوـ ژـبـهـ کـیـ دـاـکـتـرـیـ لـرـیـ اوـدـ پـشـتوـ ، درـیـ اوـ اـورـدوـ ژـبـوـتـکـرـهـ سـنـدـرـ غـارـیـ دـیـ .

دـهـ دـمـوـسـیـقـیـ سـرـهـ دـبـرـهـ مـبـنـهـ دـرـلـوـدـهـ خـوـکـورـنـیـ یـیـ خـوـبـنـهـ نـهـ دـرـلـوـدـهـ چـیـ دـیـ سـنـدـرـیـ وـ واـیـ . هـغـهـ وـوـچـیـ دـهـ کـلـ چـیـ پـهـ کـاـبـلـ رـاـدـیـوـکـیـ دـلـوـمـرـیـ خـلـ دـپـارـهـ پـهـ سـنـدـرـوـ وـیـلـوـپـیـلـ وـکـرـنـوـیـ دـهـ لـهـ قـوـلـهـ چـیـ تـرـخـلـوـرـوـکـلـوـنـوـپـوـرـیـ دـهـ لـهـ کـوـرـنـیـ نـهـ وـهـ پـهـ خـبـرـهـ .

خـینـوـبـیـنـتـنـوـ دـمـوـسـیـقـیـ سـرـهـ دـبـرـیـ مـبـنـیـ لـهـ اـمـلـهـ دـ طـبـعـیـ پـیـداـوـارـوـ لـکـهـ : نـلـ ، دـغـوـایـیـ بـنـکـراـوـحـتـیـ دـتـیـلـوـدـکـلـنـ (ـقـطـیـ) (ـسـرـهـ بـهـ یـیـ یـوـهـ تـوـتـهـ لـرـگـیـ وـمـبـلـاـوـهـ اوـبـوـخـوـسـبـیـمـیـ تـارـوـنـهـ بـهـ یـیـ پـرـوـتـرـلـ اوـدـمـوـسـیـقـیـ دـالـیـ پـهـ شـانـ بـهـ یـیـ بـرـغـوـلـهـ .

پـهـ ځـینـوـخـابـیـوـنـوـکـیـ بـهـ دـرـوـزـیـ پـهـ مـبـارـکـهـ مـیـاشـتـ کـیـ دـوـهـ تـهـ چـیـ دـمـوـسـیـقـیـ الـاـتـ پـهـ یـیـ لـهـ خـانـهـ سـرـهـ رـاـ اـخـیـسـتـیـ وـهـ اوـدـشـیـ دـخـواـبـهـ یـیـ دـ شـتـمـنـوـخـ لـکـوـدـکـورـوـنـوـ دـرـواـزـهـ وـرـوـتـکـولـهـ اوـهـلتـهـ بـهـ یـیـ دـمـبـلـمـنـوـپـهـ خـاصـهـ کـوـتـهـ کـیـ سـنـدـرـیـ وـرـتـهـ وـوـیـلـیـ اوـبـوـخـوـبـیـسـیـ بـهـ یـیـ وـرـخـخـهـ وـاـخـیـسـتـلـیـ . اـحـمـدـ ظـاهـرـچـیـ پـلـارـ یـیـ دـاـکـتـرـظـاهـرـ نـوـمـدـیـ اوـدـ اـعـلـیـحـضـرـتـ مـحـمـدـ ظـاهـرـشـاهـ پـهـ وـختـ کـیـ صـدـرـاعـظـمـ وـوـ دـلـوـمـرـیـ خـلـ دـپـارـهـ دـاـبـنـدـیـزـمـاتـ کـرـچـیـ دـ مـعـتـبـرـوـ کـوـرـنـیـوـ غـرـیـ دـیـ مـوـسـیـقـیـ نـهـ بـرـغـوـیـ . دـهـ پـهـ رـاـدـیـوـاـزـ دـوـمـجـلـسـوـنـوـکـیـ دـ اـمـاتـورـ

اوـسـنـدـرـ غـارـیـ سـرـهـ یـوـخـایـ کـبـلـ اوـسـنـدـرـیـ بـهـ یـیـ وـیـلـیـ ، مـوـسـیـقـیـ بـهـ بـرـغـوـلـهـ اوـ نـورـوـ بـهـ اـورـبـدـلـ (ـتـهـ زـیـاتـهـ پـاـمـلـنـهـ وـ کـرـهـ اوـدـ هـنـدـوـسـتـانـ خـخـهـ بـیـ سـنـدـرـ غـارـیـ وـرـتـهـ رـاـوـسـتـلـ اوـدـ هـغـوـیـ دـبـرـعـزـتـ کـاـوـهـ کـلـهـ چـیـ بـهـ یـیـ سـنـدـرـ غـارـیـ دـرـبـارـتـهـ رـاـغـبـنـتـلـ نـوـ پـرـبـیـلـانـوـبـهـ بـیـ دـخـرـابـاتـ خـخـهـ دـرـبـارـتـهـ رـاـوـسـتـلـ . حـتـیـ اـمـیرـ دـمـوـسـیـقـیـ سـرـهـ دـوـمـرـهـ شـوـقـ دـرـلـوـدـ چـیـ خـپـلـوـاـلـادـوـنـوـ تـهـ بـیـ هـ دـمـوـسـیـقـیـ دـزـدـهـ کـرـیـ دـپـارـهـ اـسـتـادـانـ دـرـلـوـدـ .

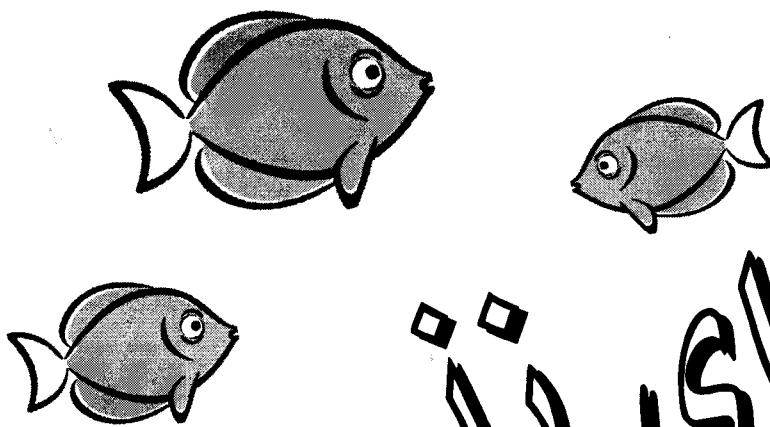
ترـدـهـ وـرـوـسـتـهـ اـمـیرـ عـبـدـالـرـحـمـنـ خـانـ اوـ اـمـیرـ حـبـیـبـ اللـهـ خـانـ هـ پـهـ دـیـ لـارـکـیـ زـیـاتـیـ پـرـمـخـتـیـاـوـیـ رـاـوـسـتـلـیـ .

پـاـچـاـ اـمـانـ اللـهـ خـانـ دـمـوـسـیـقـیـ سـرـهـ دـبـرـهـ مـیـنـهـ دـرـلـوـدـهـ . دـهـ پـخـلـهـ بـیـانـوـاـوـهـارـمـونـیـهـ چـیـ باـجـهـ بـیـ هـمـ بـلـهـ بـرـغـلـاـیـ شـوـهـ .

پـاـچـاـ اـمـانـ اللـهـ خـانـ دـلـوـمـرـیـ خـلـ دـپـارـهـ دـ رـاـدـی~و~س~ت~پ~ش~ن~ اـفـغـانـسـتـانـ تـهـ رـاـوـرـهـ اوـ دـخـرـابـاتـ سـنـدـرـ غـارـوـلـکـهـ : اـسـتـادـ نـبـیـ کـلـ ، اـسـتـادـ قـالـمـ ، اـسـتـادـ غـلامـ حـسـینـ ، اـسـتـادـنـتـوـ ، اـسـتـادـ رـحـیـمـ کـلـ ، اـسـتـادـ دـورـیـ لوـگـرـیـ سـنـدـرـیـ وـیـلـیـ .

دـاعـلـیـحـضـرـتـ مـحـمـدـ ظـاهـرـخـانـ پـهـ وـختـ کـیـ یـوـشـمـبـرـشـخـینـهـ سـنـدـرـ غـارـیـ هـمـ رـاـپـیدـاـ شـوـیـ چـیـ پـهـ رـاـدـی~و~کـیـ بـهـ بـیـ سـنـدـرـیـ وـیـلـیـ چـیـ نـوـمـوـنـهـ بـیـ دـاـ دـیـ: مـبـرـمـنـ زـیـبـاـ ، مـبـرـمـنـ شـهـلـاـ ، مـبـرـمـنـ پـرـوـینـهـ ، مـبـرـمـنـ مـسـعـودـهـ ، مـبـرـمـنـ رـخـشـانـهـ ، مـبـرـمـنـ فـقـانـهـ ، مـبـرـمـنـ قـمـرـکـلـهـ اوـنـورـیـ .

دـیـوـشـمـبـرـیـشـتـنـوـخـوـنـهـ وـهـ چـیـ مـوـسـیـقـیـ وـاـورـیـ مـکـرـیـخـلـهـ بـیـ دـمـوـسـیـقـیـ بـرـغـولـهـ خـوـبـنـهـ وـهـ اوـنـهـ بـیـ غـوـشـتـلـ چـیـ اوـلـادـوـنـهـ بـیـ مـوـسـیـقـیـ وـرـغـوـیـ . هـغـوـ خـلـکـوـچـیـ بـهـ مـوـسـیـقـیـ بـهـ بـرـغـوـلـهـ دـدـمـ ،

ماهی های نذری

نوشته دکتور محمد حلیم تویر

من از سال ها بدینسخنگی از دهکده زیبای خود نداشتم. سالهای که همیشه در غم و رنج روزگار و دوری از زادگاهم مو هایم را به سینه می برد و رده های پیری را بر صورتم شکل میداد.

ولی یاد دهکده ام را هرگز از یاد نمی بردم و هوای معطر و خوشی گل سند و شفافیت های وحشی، سبزه های نورس دور کاریز و جو های باریکی که در دو طرفش بته های پشمینه مانند پوئینه و گیاه های وحشی روییده بود ، دشت بیگرانی که از دامنه کوه بچه دهکده مابسوی وادی سبز می انجامید. همیشه مرا در خود فرو می برد.

گاهی هم یاد دهقان بچه های جوان و مست را در بین کردها که به شخم زدن و یا خیشاوه مصروف بودند و زمانی هم دختران نوباهه دهکده را که گروهی با کوزه های رنگارنگ شان جهت بردن آب بسوی چشم می رفتند، با خاطر می آوردم، تصور می کردم همه این تصویر ها جز همان خاطره یک بهشت موعود من بود که بخشی از زنده گی مرا می ساخت.

من از همان زمان عشق را لمس میکردم و دوستی را در چهره زیبای سمیعه که دختر دهکده ما بود می دیدم. او برایم همه چیز بود. شاید برای دیگران زیبایی نداشت ولی نگاه ناذف و لبخند ملیحش مرا میبهوت ساخته بود.

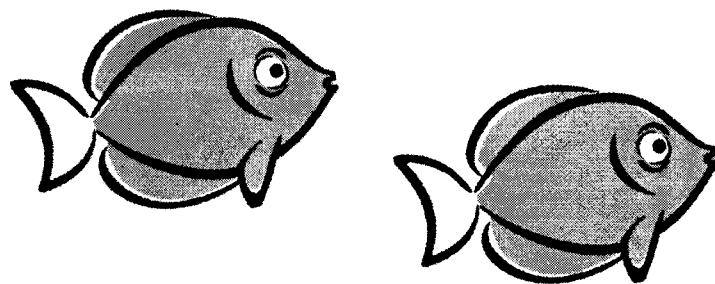
من روز و شب اورا در همه زیبایی های طبیعت می دیدم. اگر سبزه های بهاری را در کنار جو با قطراتی از آب می آراستم و یا بسوی دشت بیکران و سبزه زار های می دیدم و یا هم به کوه بچه که بر سر آن چشم می آب بود، تصویر او در خاطرم جان می گرفت و دوستی مرا به دهکده ام بیشتر می ساخت.

روز های جمعه که هنوز شعاع زرین آفتاب دهکده ما را گرمی نمی بخشد از قلعه خود بیرون شده و بسوی کوه بچه بالا می رفتم. کوه گردی و صحراء نورده جز فرهنگ بچه ها و دختر های دهکده ای ما بود و من از کودکی با اینکار عادت داشتم. بر بالای کوه زیارتی بود که همه مردم دهکده ما به آن سخت احترام داشتند و همیشه برای دعا کردن و نذر گرفتن بدانجا می رفتد. زیارت «بی بی کوفتیه»...

من نمی دانستم که او چه کسی بود. اما مادرم می گفت که او یک زن پارسای بود که با نامرادی و فراق از کسی که دوستش داشت جان داده بود.

برای دختران و پسران دهکده این زیارت، میعادگاه عشق و محبت بود که در جوار آن چشم می آمد. هم بود که حوضچه آن چشم با آب زلالش سنگ ریزه های سطح زمین را بخوبی نمایان می ساخت.

چشم پر از ماهی های نذری هم بود. کسی به این ماهی ها کار نداشت و اگر دختر و یا پسری نذر می گرفت، برای دعا کردن به زیارت رفته و مقدار نان باسی را به ماهی نذری می ریختند تا خداوند مراد شان را بدهد.

منهم این نذر را کردم تا به مرادم برسم و سمعیه را به خانه بختش بیاورم. این یک آرزوی دیرینه من بود. از زمانی که اورا شناختم و نگاه نافذ و چشم ریزش، دهن پر از خنده و قهقهه دلپذیرش مرا بیاد فرشته گانی میانداخت که در بهشت می زیستند.

آهسته آهسته قصه من و سمعیه گوش به گوش شده بود و دهن به دهن از دوستی ما سخن می گفتند. همه می دانستند که من هر روز جمعه صبح وقت به زیارت رفته دامنه کوه را می پیمودم و ماهیان نذری چشم را نان میدادم.

گاهی هم تصور می کردم که کاش روزی او را هم در کنار آن چشم ببینم و ملاقات ماصورت بگیرد.

همان روز که هوای بهاری جان هارا زنده میساخت و عطر خاک نم زده دهکده مشام را مغطر میکرد، و سبزه های نورس دامنه کوه را در بین سنگریزه ها که از بین قدم هایم می گذشت می شمردم و بسوی چشم می رفتم تا بار دیگر با آمدن نوروز، نذرم را دوباره از سرگیرم و به زیارت دعا کنم.

مادرم که از قصه عشق من و سمعیه آگاه بود. می گفت:

- اگر بهار بیاید تو به مراد خواهی رسید....

این بهار، بهار مراد اس... برو به ماهی های نذری را نان بده و یک دورکوت نماز بجا بیار... مه تره خو دیدم... خدا خو مهربان است.

دلم هم همین گواهی را می داد. و می رفتم بسوی چشم که در جوار زیارت متروک قرار داشت، همیشه نقطه عطف اهالی دهکده بود. روز های چهارشنبه بیشتر زنان قریه ما به زیارت می رفتد و خیرات ها به اصطلاح بار می کردند. و نذر ها گرفته با تکه های رنگارنگ چوب های بالای زیارت را رنگین می ساختند که در برابر باد همیشه گی سر کوه به احتراز بوده و آرامش و سکوت آنها را با صدایش می شکست.

یکی بخارتر رسیدن به مراد و عشق، دیگری از خداوند فرزند می طلبید و زنان سالخورده و مادران برای پسران و دخترانشان خیرات می کردند که آینده خوشبخت داشته باشند.

چشم آب زلال و آبگیر پهن این چشم در فورقتگی جا داشت که آب آن رده های را در دامنه های کوه بچه شکل داده بود. ماهی های نذری این چشم از آدمهای قریه نمی ترسیدند و با آنها خو گرفته بودند. زیرا همه با محبت به آنها نان میداد. یکی نان باسی اش را می ریخت و دیگری یک لپ گندم.

دختران بیشتر گندم می ریختند که زنده گی آینده شان پریار باشد.

آن صبح وقت من در جوار چشم نشسته و چشمانم را بسته بوده در رویایی موعود، آرزو های ناشگفته ام را با خدایم نجوا می کرم که صدای دلپذیر او مرا از جایم تکان داد:

- ماهی های نذری اس... هه؟ ماهی های عشق و مراد...

چشم را گشودم، تصویر او را در آب چشم دیدم که می لرزید. رو گشتنام. تصویرم به حقیقت پیوند خورده بود. او در برایم ایستاده بود بی آنکه فکر کنم، حرف مادرم در ذهن تداعی شد و گفتم:

- اینبار بهار ما بهار مراد اس... خدا خو مهربان است.

گفت: هان بهار مراد اس..اما پدرم آرزو ندارد مرا به دهقان بچه مثل تو بدهد... او مرد پولدار شهری را می خواهد... تا مرا بفروشد..

گفتم: منهم به شهر میروم تا پولدار شوم و دوباره برمه گردم و با تو ازدواج میکنم.

گفت: باز هم همان قهقهه خنده اش که دندان های مرواریدی اش را بیشتر نمایان می ساخت چشمانش را تنگتر کرد و گفت:

یا الله یا نصیب.. ده او وخت یا مه بیر خات شدم و با مرده ام خاک خات شده باشد..

گفتم: بری مه همینقدر مهم اس که تو منتظرم باشی و مره دوست داشته بداری... مه حتما از شهر پس میایم با پول زیادتر که تو ره خوشبخت بسازم.

دستش را پیش کرد. دستش را در دستم فشرده و او را چند بار بوسیدم . او خنده و دوباره گفت:

خی تو ره قول اس و مه ره وعده...

و باز هم خنده.

من و مادرم راهی شهر شدیم و دو جریب زمین قریه را هم به ملک قریه فروختیم. قلعه کوچک پدری مانرا را به اهالی دهکده به امانت گذاشتیم.

من در یکی از شهر های دور سالها را سپری نمودم و با رسم و رواج شهری بیشتر آشنا شدم. زنده گی ام سر و سامان گرفته بود و یک آدم پولدار بود که همه مرا احترام می گذاشت. ولی یاد قریه ما همیشه در ذهن ترسیم شده بود و چهره سمیعه مرا دلگرمی ابدی می بخشدید. مادرم چند بار برایم می گفت:

- تو باید عروسی کنی... آخر عمر تیر میشه... تا کی به عشق لیلی شیشتی... تو هم موهای سرت سفیدی آورده... یک کسی ره بگیر که خاطرم آرام شو...

گفتم: مادر...! او برم وعده داد... منتظرم اس... حالی وختش اس که او ره ده خانه بختش بیارم... ده همی بهار ما به قریه رفته و با سمیعه عروسی میکنم..

باز هم یاد دهکده ام را هرگز از یاد نمیردم و هوای معطر و خوشبوی گل سنجد و شقایق های وحشی، سبزه های نو رس دور کاریز و جو های باریکی که در دو طرفش بته های پشمینه خوی پودینه و گیاهی های وحشی روییده بود ، دماغم را تازه می کرد.

با مادرم راهی دهکده مان شدیم.

هوای دهکده ما با آن هوای که در گذشته داشت تقاضت داشت. آدم ها هم با ما بگونه بیگانه میدیدند. قلعه ما نیمه متروک و به خرابه یی شکل گرفته بود.

وقتی موتزم را در کنار قلعه ما ایستاده کردم و آز آن پیاده شدم، بچه ها بسویم با نگاه شک و تردید و با نفرت میدیدند.

مادرم بدرون قلعه رفت تا با زنان دهکده ببیند. و چشمان من سمیعه را در آنجا جستجو می کرد. مدتی در خاموشی عقب دیوار قلعه نشسته و به گذشته می اندیشیدم.

مادرم با چند زن دیگر برگشته و با چشمان اشک آلود مرا دیده و با هم سرگوشی می کردند.

پرسیدم :

- سمیعه کجاست...؟

- چشان همه بطوف زیارت «بی بی کوقتیه» که در بالای کوه بجه قرار داشت چرخید. بدون اینکه چیزی بگویم، بسوی کوه بجه بالا رقمت.

- اینبار سبزه های نورس بهاری را نیمه خشکیده میدیدم . زنان دهکده هم از عقب به راه افتینده بودند

در بالای کوه، او را ندیدم. زیارت هم متروک شده بود. اما یک قبر دیگری هم در پهلوی زیارت دیده می شد. مادرم که دیگر نمی توانست تحمل کند حق هق گریست و گفت:

- این زیارت «بی بی سمیعه» اس...
باورم نمی شد.. گفتش یادم آمد:

- یا الله یا نصیب بد او وخت یا مه پیر خات شدم و یا مرده ام خاک خات شد.

زنان می گفتند که پدرش او ره به زور به آم پولدار که از شهر آمده بود فروخت. در شب عروسی او سر خود تیل انداخت و خودسری کرد و مرد.

مادرم گفت:

- ای زیارت «بی بی سمیعه» امن...او هم با نامرادی و دوستی جان داد.
زنان دهکده ما می گریستند که هنوز روز چهلم وفاتش نرسیده بود و بر بالای قبرش تکه های سبز و سرخ را آذین نموده بودند. من در پای قبرش نشستم.

آن روز همه ماتم داشتند و دهکده در غم او می گریست. چشم دهکده هم خشکیده بود و ماهی های نذری هم جان داده بودند و شیار های جو های باریک از بالای کوه بی آب به پایین رده های خشکی را ترسیم کرده بود.

و من دیگر به شهر نرفته و در دهکده ام بماندم تا یاد او را همیشه با خود داشته باشم. من دختران را می دیدم که به روز چهارشنبه بسوی زیارت می رفتند و با تکه های سبز و سرخ قبر او را رنگین ساخته و نذر میگرفتند تا به مراد برسند. او نمونه رسیدن به مرادی بود که در نامرادی مرده بود.

در هجرت موسیقی ...

تواند در رابطه به جشن های معلم بگوییم هر مکتبی می کوشید برنامه بهتر و دلپذیرتری تهیه و ارایه نمایند. این یک هم چشمی مثبت و سازنده بود.

س- روابط شما با هنرمندان دیگری که از تربیون همین جشن ها زنده گی را آغاز کردند و بالاخره به جاودانه گان دنیای موسیقی مبدل شدند، چه گونه بود؟

ج - خوب ، شهید احمدظاهر لقب بلبل حبیبیه را کسب کرده بود و من اگر بلبل نبودم کم از کم مینای لیسه استقلال بودم. از زمانی که ما از نزدیک تا هم آشنا شدیم ، تا روز آخر دوست و رفیق هم بودیم ، گرچه ما هم دوره بودیم.

س - شما با احمدظاهر چه گونه آشنا شدید؟

ج - ما پیش از این که از نزدیک و رویارویی با هم آشنا شویم ، طبعاً از دور و در غیاب نام همدرگ را شنیده بودیم. روزی من با دو تن از دوستانم از مکتب گریخته بودیم و در یک «کافی» نشسته و شیر و پراته می خوردیم. احمدظاهر که او هم از مکتب گریخته بود ، در عین «کافی» با پنج تن از دوستانش نشسته و شیر و پراته می خوردند. احمدظاهر و دوستانش زودتر از ما برخاستند.

احمدظاهر پیش از بیرون شدن از «کافی» از دور رو به من کرد و صدا زد : بادار حساب شما هم پرداخته شده است. از این حرکت احمدظاهر خوش نیامد ؛ زیرا فکر کردم که او شاید به این وسیله می خواهد موقعیت و توانایی مالی خودش را به رخ من بکشد. خوب در آن زمان جوانی بود و غرور جوانی و بی عقلی های مربوط این سن و سال

گفت : دلیل عبدالظاهر چیست ؟ در جواب به احمدظاهر گفت : بچه داکتر تشرک. و پس از آن هر وقت که او را می دیدم ، بچه داکتر خطابش می کردم ؛ تا

ج - شهید فضل احمد ذکریا « نینواز » از همان نخستین جشن های معلم کار ما را رهبری و رهنمایی می کرد. نینواز که انسان و هنرمند فرزانه و آزاده بی بود ، خودش نیز با پرسش از بابت اشتغال به کار هنری جنجال داشت ، یعنی این که آقا ذکریا با نام و مقامی که داشت نمی خواست فرزندش اکوردیون به گردن داشته باشد و یا برای ساربان آهنگ بسازد. او در شهری ننداری که نزدیک خندق مندوی بود با سید مقدس نگاه ، که هم سید بود و هم واقعاً مقدس بود و نگاه بسیار نافذی نیز داشت و فردوس برین جایش باد در قسمت موزیکال نمایشنامه ها همکاری داشت و خود در همچو درامه ها اکوردیون می نواخت .

خوب ، این مرد خدا که از لیسه استقلال فارغ شده و در فرانسه تحصیل کرده بود ، از همان نخستین جشن معلم پیوسته رهنمایی برنامه های هنری و به خصوص بخش موسیقی شاگردان مکتب استقلال را پاری می رسانید ، تا این که پس از حادثه قتل و قتال در لیسه نجات برگزاری این جشن ها متوقف شد .

من نیز گرچه یتیم بچه نادری بودم ، در این مکتبی که بیشتر شاگردانش از میان فرزندان خانواده های نخبه ، جامعه ، بودند ، درس می خواندم و از قضا که پیوسته شاگرد ممتاز و اول نمره عمومی لیسه استقلال نیز بودم .

س - در کنار رفاقت ها و همکاری ها ، میان نسل جوان هنرمندان آن دوره ، هم چشمی هایی نیز وجود داشت ؟

ج - رقابت مثبت و سازنده ، در همه زمینه ها و از جمله هنر موسیقی ، نه تنها چیز بدی نیست ، بل عامل مثبتی برای رونق و شگوفایی هنر ، شده می

این که او توسط یکی از دوستان مشترک پیامی به من فرستاد. او به این دوست ضمن اظهار مهربانی هایی از جمله گفته بود : به ظاهر هویدا بگویید که من هم دوستش دارم ، هم احترامش را دارم ، صدایش نیز خوش می آید ، می دانم که انسان کتاب خوان و صاحب مطالعه است و ... به او این خواهش من را برسانید که پس از این من را به نام خودم (احمد ظاهر) خطاب نماید و از لقب (بچه داکتر) معافم سازد .

چند روز پس از دریافت این پیام ، باز در رستورانت خیر ، با هم مواجه شدیم. من از دور به احمد ظاهر گفت : میایم پشت میز شما؟

احمد ظاهر با احترام زیاد از جا برخاست و گفت : چون شما را بسیار احترام دارم ، خواهش می کنم بباید پشت میز ما ؛ و اما ، اگر خودت امر کنی ، من باز هم با کمال خوشی پشت میز شما خواهم آمد.

گفت : من عادت به امر کردن ندارم. من می آیم پشت میز شما.

باز از مکتب گریخته بودیم. باز با من دو نفر از دوستانم بودند و احمدظاهر با پنج تن از دوستانش.

وقتی پشت یک میز نشستیم ، پس از رد و بدل کردن تعارفات معمول و گپ های دیگر ، گفت : ظاهر ! چرا به رادیو نمی آیی ؟

آن وقت آرکستر آماتور که تازه ایجاد شده بود ، سه چهار آواز خوان داشت.

احمدظاهر که با پرسش مزاح داشت ، گفت : والله این (عبدالظاهر) من را نمی گذارد که به رادیو بروم.

گفت : دلیل عبدالظاهر چیست ؟

گفت : جان برادر او آدم معتبر است ... گفت داکتر عبدالظاهر می گوید که مسئله آواز خوانی در مکتب گپ جداست ، ولی

بنیادگذار آرکس تر آماتور بدون این دگرگونی ها در عرصه های گوناگون زنده گی اجتماعی طی دوره یاد شده ممکن بود. بنیادگذاری آرکستر آماتور، در واقع پاسخ به نیازمندی های فرهنگی و هنری همین دوره بود، به خصوص برای نسل جوان و تجدد طلب.

نسلی که در آن دوره از جمله در زمینه موسیقی برآمد کرد و شماری از آنان تا امروز در صدر فهرست هنرمندان محبوب قرار دارند، اینکه به مرز شصت ساله بگوییم و فراتر از آن می‌رسند. از سوی دیگر، ویرانی‌های جنگ در داخل افغانستان و شرایط مهاجرت، اثرات ناگواری از جمله بر موسیقی افغانی وارد کرده است.

س - شما فکر نمی کنید که در مرحله کنونی ، به ویژه جوانی که هم استعداد و هم شورو شوق در عرصه موسیقی دارند، نیاز به رهنما و باری دارند؟

ج - بلی ، استعدادهایی وجود دارند که اگر درست پرورش یابند ، آینده بسیار خوبی خواهند داشت. ولی ؛ با درد و دریغ بسیار که تا کنون موسیقی افغانی در هجرت اکثراً رشد کمی کرده است و اما از نظر کیفی در بسا موارد رو به قهقهرا بوده است. توجه بکنید موسیقی که به خصوص در عروسی ها شنیده می شود ، گوشخراش و دلخراش است ، سر و صدای ناهنجار و بلند آلات موسیقی است که تکاستی های صدای آوازخوان ، در پس آن بنهان ساخته می شود...

در هجرت، موسیقی بسیار بازاری شده است.

ج - شعر این آهنگ با مطلع « آخر ای
مریا تو هم چون من دل دیوانه داری ... »
ز شاعر گرانمایه ضیا قاریزاده ، است
کمپوز آهنگ را خود احمد ظاهر
ساخت و کورس آن را من آمده نمودم که
خودنم نیز شامل کورس بودم و صدایم در
آن با وضاحت قابل تشخیص است .

مه این ترتیب فرزند یکی از شخصیت های بر جسته سیاسی آن وقت که سپس ووبار هم صدراعظم کشور بود ، نیز واخوانی را در آرکستر آماتور شروع کرد و با استعدادی که داشت بالاخره ببل فغانستان شد و یکی از جاودانه گان نبای موسیقی افغانی گردید .

لپته کسان دیگری چون جلیل احمد سحور جمال پدرش بکروای و قاضی حکمه نظامی بود به آرکستر آماتور وردیم ، سید حبیب علوی فرزند سید تقیر علوی ، ژورنالیست مشهور ، و شمار یاد دیگری را نیز .

من و اما ، پیش از ایجاد آرکستر آماتور هنرمندان و آواز خوانانی داشته ایم میتوان ز شهید «نینواز» فضل احمد ذکریا ، خود تان نام بردید و پیشتر از آن می بوان از استاد پرشنا ، یاد کرد؟

ج - بلى ، بدون شک اين پيشگامان ،
جيگاه و مقام ارجمند خودشان را در
تاریخ موسیقی افغانی دارند. ولی ، این
شخصیت ها پدیده های استثنایی بودند؛
رکستر آماتور این امر را به یک جریان
لایا مبدل نمود .

س- فکر نمی کنید که در این میان
مگر گونی های اقتصادی، اجتماعی و
الآخره تصویب قانون اساسی جدید در
واسطه دهه چهل خورشیدی، که گشايش
قضای جدید را ممکن ساخت نیز سهم
خوش را داشت؟

ج - بدون شک، من نمی‌گویم که

اگر در رادیو آواز بخوانی مردم ترا
سازنده خواهند گفت...

گفتم : شاید دلیل اصلی داکتر صاحب عبدالاظهار ملاحتات مربوط به پست رسمی اش باشد...

من پرזה خطی نوشتم عنوانی مرحوم داکتر عبدالظاهر و در آن با گستاخی بسیار و کلمات تندی این مفهوم را افاده کرد که اگر او انسان ها را دارای حیثیت و کرامت انسانی برای برمی داند، چرا به پسرخودش اجازه نمی دهد تا مانند من و سایر همقطارانم، در رادیو آواز بخواند ... مگر ما چه کمی داریم که این کار را می کنیم ... و در پایان هم نوشتم که یا به احمد ظاهر اجازه بدهد تا در رادیو آواز بخواند و یا به من اجازه دهد تا ده، پیازنده دقیقه با او روپاروی صحبت کنم.

احمدظاهر نزدیک ساعت نه شب به خانه
ما ، که آن وقت در کوچه کتابفروشی
بود، آمد . خوب ، آن وقت کم کم با هم
شوخی و مزاح را شروع کرده بودیم.
احمدظاهر گفت : والله بدار من برایش
گفتم که ظاهر هویدا این نامه را به شما
فرستاده و نوشته است که یا به پسرت
اجازه بد که در رادیو آواز بخواند و یا
این که ده پاتر زده دقیقه برایش وقت بدھید
تا مستقیم روپارویی با شما صحبت کند .

پیر سیدم : چه جواب گفت ؟

احمدظاهر گفت: بادار بسیار ببخش،
جوابش این بود که بروید هر ... که می
خورید، بخورید ...

همان بود که احمد ظاهر هم به حیث عضو آرکستر آماتور، آواز خوانی را در کنتم : فردا حتماً بیا که ستدیوداریم...

س- نخستین آهنگی را که احمدظاہر به
حیث عضو آرکستر آماتور خواند کدام
بود؟

شاعری که مزرعه‌ء...

آنقدر عشق مجازم به ربود

که مرا بندۀ یک بندۀ نمود

من وفاکرم واو کرد جفا

دادن از غیب مرا مزد وفا

دور معشوق مجازی گشتم

سوختنم تاکه نمازی گشتم

هرچند این عشق بیش از ۵-۴ سال دوام

نکرد؛ اما اورامتحول ساخت و مرغ

روحش را از بسیط خاک تا عالم افلاک

کشید دهقان پس از این تحول ضمیری

چنان در جذبه عشق حق فرورفت که

هرچه گفت و سرود با داستان رازو نیاز

های پرسوز و گذار او در شب های فراق

است و با حدیث وصل و شادخواری و باده

گساری وی از دست ساقی گلرخان، این

چند بیت شورو حرارت و بیقراری

اور ابه خوبی نشان میدهد:

لطف کن ای نگارمن! و عده بدہ وصال را

تابه دقیقه طو کنم، منزل ماه و سال را

عاشق بیقرار را جرعه بدہ، خموش کن

به صوفیان خود بدہ، مستی قیل و قال را

و سعت هردو عالم، خانه سر پناه نشد

بر دو جهان نمی دهم، لمجهه یک وصال را

سرانجام دهقان، این شاعر دگرگونه

حال پس از هفت سال بیقراری از جامه

کثرت بدرآمد و سرمست از باده وحدت
گردید و چنین سرود:

چون بازپس ز حسرت میخانه آمدم

هشیار رفته بودم و دیوانه آمدم

با خودبیرفته بودم و بیخود، بدر شدم

یعنی دودانه رفته، و یکدانه آمدم

در این مرحله وی تا آنجابه خود باوری
و یقین نزدیک و نزدیکتر می شود که اصل
جاودانگی رادرجان خویش می بیند و
چون خضرو سکنرپی آب بقانمی
گردد؛ ماننداین بیت:

حضر و اسکندر پی آب بقا گردیده اند

من به جان خویش آب زنده گانی دیده ام
و نیز درباره اش گفته اند، که «وی نه
مرادی داشت و نه مریدی ...»

روزها در بازاربا مردم محشور بود و شب
در روازه حجره خود را به روی هم می
بست معلوم نبود که چگونه نیایش
و ذکری دارد، «اما غالباً» بیدار و سربه
زانوش بهار اصبح کرده و با سوزن تنهایی
شب را پاسبان بوده است...»

دهقان با وجودیکه طبعیتاً شاعر بود
و استعداد و قریحه ادبی فوق العاده بی
داشت، اما هیچ وقت (شاعر محض)
نگردید. با وجود زنده گی ظاهرها
شاعرانه، به شاعری توجه و اشتغال
دایمی نداشت تا آنجا که خود را شاعر
نمی دانست و این چیزیست که همه

عارفان شاعر چنین می گفته و به آن
باور داشته اند.

به این شعر دهقان توجه فرمائید:

نه من شاعر صورت که بیافم خم زلف

نه من هندوی جوگی که بچینم خط و خال

نه من همچو گدایشه، دعا گوی دنی

نه من همچو غنی، بارکش مال و منال

در بیت دیگر نام خودش رادردیف نام
سعدي و حافظ آورده و با بصیرت و آگاهی
هم حالات خودش را جلوه های تازه بی
از عشق میداند:

گاه سعدی و گهی حافظ و گاهی دهقان

عشق هر روز زمان دگر می خواهد

دهقان به همه شعایر عارف و عارفان
شاعر ارادت تمام داشت، گاهی
از نظرشکل و قالب از شعر آنها استقبال
می کرد. مجموع اشعار دهقان را سه
هزار بیت دانسته اند. وی هیچگاه
شعر فرمایش نگفته، فقط یکی دو باره
به تشویق شعراي معاصر دریک دو
مشاعره اشتراک کرده است.

آنچه شعر دهقان را از دیگران متمایز می
کند جنبه قدسی کلام اوست.
شعر او شعار نیست و اژه های بیرون
و فقد جوهر نیست. شعراو بیان احساس
صمیمانه و تجربه های منحصر به فرد
شاعر است، که در لحظه های بی
خویشتنی محض سروده شده، آنگاهی

فراست عالی برخوردار بود ؟ زیرا
در شاعر نور حق به ماحول خویش می
نگریست و این نگرش او جنبه
بالا و آسمانی داشت.

دهقان مانند همه شاعران عارف خود را
گجی میداند که از انتظار ظاهر بینیان
مخفي است ؟اما آنان که جستجو گران
این گنج پنهان، اند حتماً "او را می یابند
واز باهه های لعل گون افکارش
سرمست می شوند.

حاجی غلام روردهقان این مرغ
سخنگوی حق و این همای بلند آشیان
شعرو عرفان سال ها ساده و بی ریا و با
صفا در میان ما زیست گفتی هارا گفت ،
زمزمه های قدسی روحش را به سُرایش
گرفت و در کشتزار معنی بذر اندیشه
های جاودانه را پاشید ، تا اینکه
سرانجام با سرو دن این آخرین بیت
خویش :

مرغ روحش به وطن میل پریدن دارد
چون کبوتر دلم از شوق ، تپیدن دارد
شام روزدو شنبه ۱۱ حوت سال
۱۳۵۴ خورشیدی مطابق ۱۳۹۶ هـ ق.
و ۱۹۷۵ میلادی در حالیکه عشق حق
در دل و کلام حق بر زبان داشت مرغ
روحش به بام آسمان بر آمد و جسم
شریفش در گلخانه چهاردهی به خاک
سپرده شد.

این حال و هوای روحناوار کلام
را بر حسب تصادف به چنگ نیاورده؛
بلکه سالهادر وادی معرفت به دنبال
گشده خویش حیران و سرگشته
رهکوره ها را پیموده، تا اینکه آوای گرم
سرمدى از قلب مفطر او فراجه بیاست .
به این غزل توجه کنید که بیانگر حال
شاعر در چنین برره از زمان است:

یاد گاری است این جام می از کوثر مرا
دست زاهد بشکند، بشکند ساغر مرا
. یک جهان خونیست از آتش اگریک دل بود
دوسستان ! می سوزد آخر داغ آن دلیر مرا
ناله، رسوای جهانم در ماتم نکرد
پیر گردون هم ندارد، داروی دیگر مرا
اشک دامنگیر من ، چون کودکان گردیده است
میبرد در کوی او، این طلف بی مادر مرا
سجد گاهم گشته ای یاران خم ابروی دوست
ای مسلمانان! به مسجد برد این کافر مرا
دامنم پرگشت از اشک و دلم خالی نشد
گرچه دهقان ، غنی می سازد این گوهر مرا
دهقان شاعر در دمند ، متعهد، آگاه و
باخبر از اوضاع روزگار خویش است .
او در سروده هایش نگاه تیز بین یک نقاش
ولطفات قلب یک شاعر حساس و تیز فهم
را دارد . او در عین حال از بصیرت بلندو

که سراینده در بطن اشیا و ظهور حادثه ها
شهود می کند و با نگاه مکافته به پدیده
ها می نگرد . در واقع آنچه او گفته
تجربه های خود او است نه ارادت
دیگران . به همین سبب شعرهای دهقان
عطرتازه گی و فضای روحناوار دارد به
این غزل توجه فرمایید که تا چه حد
روح حیات در آن جاریست.

محمل آبله اندرته بارست اینجا
قدر شور شر ناله سوار است اینجا
عقرب زلش اگر نیش زند نوش کنم
گره زلف بتان ، مهره تار است اینجا
تو به این پیچ و خم طره خوبان نروی
سام هم ، اسلحه میر شکار است اینجا
سرو مال از کف ما ، رفت به بازی بازی
نشمارید نفس را که قمار است اینجا
لاف بیجا مزن ای زاهد خود بین ابه خدا
جنت اندرگرو هشت و چهار است اینجا
هر که منصور شود جانب دارش ببرند
قدر زاهد خوانخوار به کار است اینجا
عمر «دهقان» که به این مردم میخواره گذشت
مرده اش تا به لحد نشاه سوار است اینجا
اما یک نکته قابل یادآوریست که دهقان
شاعر ناله های نیمه شبی و جستجو گری
های شبانه روزی در رموز و دقایق عالم

پارس شرکت

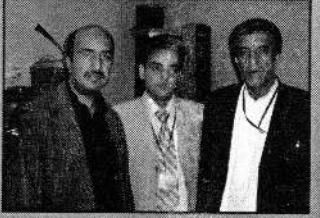
سنه شنبه
پروگرام دینی
خبر
سلام صبح بخیر
خبرونه
ادامه سلام صبح بخیر
خبر
کلکن
جوانان
خبرونه
آنینه شهر - نگاه
کاروان حله
پشه بی و ترکمنی
گزارش
خبرونه
سریال
قضا
نورستانی
نقد و نظر
خبرونه
پرسشهاي طبی
بلوچی و ازبیکی
کارتون
خبر
تونهالان
جهان حیوانات راپور علمی
خبرونه
پرسشهاي دینی
پرسشهاي دینی
صدای آشنا
پسونی خوشبختی
گزارش
خبر
اقتصاد
چشم الداز
خبر انگلیسی
تودی شبی
سریال خارجی
مردم و موسیقی
خبر
سلام صبح بخیر
خبر انگلیسی
انعکاس
هفت شهر هنر - لحظه ها
خبر انگلیسی
نقد و نظر
ورزش جهان
زمزمه ها
خبر
سلام صبح بخیر
خبر انگلیسی
انعکاس
هفت شهر هنر
سریال
شهرما خانه
تودی شبی
قضا
ورزش هفته
کودک

دوشنبه
پروگرام دینی
خبر
سلام صبح بخیر
خبرونه
ادامه سلام صبح بخیر
خبر
اینده سازان
ز ساعت - پولیس
خبرونه
مباحثه
جهان ما
پشه بی و ترکمنی
گزارش
خبرونه
کورنی ژوند
پرسشهاي دینی
نورستانی
مجله تلویزیونی
خبرونه
هوا نوا
بلوچی و ازبیکی
کارتون
خبر
کودک
شهر ما خانه ما
خبرونه
قضا
در واژو - ترشا
صدای آشنا
سریال
گزارش
خبر
انعکاس
هفت شهر هنر - لحظه ها
خبر انگلیسی
نقد و نظر
ورزش جهان
زمزمه ها
خبر
سلام صبح بخیر
خبر انگلیسی
انعکاس
آنینه شهر - نگاه
فرهنگ مردم کتاب
خبر انگلیسی
مباحثه
سریال عشق پیری
زمزمه ها
خبر
سلام صبح بخیر
خبر انگلیسی
مباحثه
کاروان حله
سخن و اندیشه
برطلووس
غزل
خبر
سلام صبح بخیر
خبر انگلیسی
ساعتی با شما
ساعتی با شما
پرسشهاي طبی
کنسرت
کنسرت
ر هنگر نور
کورنی ژوند
کلکن

یک شنبه
پروگرام دینی
خبر
سلام صبح بخیر
خبرونه
ادامه سلام صبح بخیر
خبر
میله
اردوی ملی
خبرونه
سخن و اندیشه
دستاورد
پشه بی و ترکمنی
گزارش
خبرونه
حسنخوی حقایق
والعصر
نورستانی
هفت کلک
خبرونه
مردم و موسیقی
بلوچی و ازبیکی
کارتون
خبر
کلکن
جوانان
خبرونه
پرسشهاي دینی
پرسشهاي دینی
صدای آشنا
نیمه دیگر
گزارش
خبر
آنینه شهر - نگاه
فرهنگ مردم کتاب
خبر انگلیسی
مباحثه
سریال عشق پیری
زمزمه ها
خبر
سلام صبح بخیر
خبر انگلیسی
مباحثه
کاروان حله
سخن و اندیشه
برطلووس
غزل
خبر
سلام صبح بخیر
خبر انگلیسی
ساعتی با شما
ساعتی با شما
پرسشهاي طبی
کنسرت
کنسرت
ر هنگر نور
کورنی ژوند
کلکن

وقت
۶/۰۰
۷/۰۰
۷/۱۰
۸/۰۰
۸/۱۰
۹/۰۰
۹/۱۰
۹/۲۰
۹/۳۰
۱۰/۰۰
۱۰/۱۰
۱۰/۲۰
۱۰/۳۰
۱۱/۰۰
۱۱/۴۰
۱۲/۰۰
۱۲/۱۰
۱۲/۳۰
۱۳/۰۰
۱۳/۲۰
۱۴/۰۰
۱۴/۳۰
۱۵/۰۰
۱۵/۱۰
۱۵/۳۰
۱۶/۰۰
۱۶/۱۰
۱۶/۳۰
۱۷/۰۰
۱۷/۱۰
۱۷/۳۰
۱۸/۰۰
۱۸/۱۰
۱۸/۳۰
۱۹/۰۰
۱۹/۱۰
۱۹/۳۰
۲۰/۰۰
۲۰/۱۰
۲۰/۳۰
۲۱/۰۰
۲۱/۱۰
۲۱/۳۰
۲۲/۰۰
۲۲/۱۰
۲۲/۳۰
۲۳/۰۰
۲۳/۴۰
۲۴/۰۰
۲۴/۱۰
۲۴/۳۰
۲۵/۰۰
۲۵/۱۰
۲۵/۳۰
۲۶/۰۰
۲۶/۱۰
۲۶/۳۰
۲۷/۰۰
۲۷/۱۰
۲۷/۳۰
۲۸/۰۰
۲۸/۱۰
۲۸/۳۰
۲۹/۰۰
۲۹/۱۰
۲۹/۳۰
۳۰/۰۰
۳۰/۱۰
۳۰/۳۰
۳۱/۰۰
۳۱/۱۰
۳۱/۳۰
۳۲/۰۰
۳۲/۱۰
۳۲/۳۰
۳۳/۰۰
۳۳/۱۰
۳۳/۳۰
۳۴/۰۰
۳۴/۱۰
۳۴/۳۰
۳۵/۰۰
۳۵/۱۰
۳۵/۳۰
۳۶/۰۰
۳۶/۱۰
۳۶/۳۰
۳۷/۰۰
۳۷/۱۰
۳۷/۳۰
۳۸/۰۰
۳۸/۱۰
۳۸/۳۰
۳۹/۰۰
۳۹/۱۰
۳۹/۳۰
۴۰/۰۰
۴۰/۱۰
۴۰/۳۰
۴۱/۰۰
۴۱/۱۰
۴۱/۳۰
۴۲/۰۰
۴۲/۱۰
۴۲/۳۰
۴۳/۰۰
۴۳/۱۰
۴۳/۳۰
۴۴/۰۰
۴۴/۱۰
۴۴/۳۰
۴۵/۰۰
۴۵/۱۰
۴۵/۳۰
۴۶/۰۰
۴۶/۱۰
۴۶/۳۰
۴۷/۰۰
۴۷/۱۰
۴۷/۳۰
۴۸/۰۰
۴۸/۱۰
۴۸/۳۰
۴۹/۰۰
۴۹/۱۰
۴۹/۳۰
۵۰/۰۰
۵۰/۱۰
۵۰/۳۰
۵۱/۰۰
۵۱/۱۰
۵۱/۳۰
۵۲/۰۰
۵۲/۱۰
۵۲/۳۰
۵۳/۰۰
۵۳/۱۰
۵۳/۳۰
۵۴/۰۰
۵۴/۱۰
۵۴/۳۰
۵۵/۰۰
۵۵/۱۰
۵۵/۳۰
۵۶/۰۰
۵۶/۱۰
۵۶/۳۰
۵۷/۰۰
۵۷/۱۰
۵۷/۳۰
۵۸/۰۰
۵۸/۱۰
۵۸/۳۰
۵۹/۰۰
۵۹/۱۰
۵۹/۳۰
۶۰/۰۰
۶۰/۱۰
۶۰/۳۰
۶۱/۰۰
۶۱/۱۰
۶۱/۳۰
۶۲/۰۰
۶۲/۱۰
۶۲/۳۰
۶۳/۰۰
۶۳/۱۰
۶۳/۳۰
۶۴/۰۰
۶۴/۱۰
۶۴/۳۰
۶۵/۰۰
۶۵/۱۰
۶۵/۳۰
۶۶/۰۰
۶۶/۱۰
۶۶/۳۰
۶۷/۰۰
۶۷/۱۰
۶۷/۳۰
۶۸/۰۰
۶۸/۱۰
۶۸/۳۰
۶۹/۰۰
۶۹/۱۰
۶۹/۳۰
۷۰/۰۰
۷۰/۱۰
۷۰/۳۰
۷۱/۰۰
۷۱/۱۰
۷۱/۳۰
۷۲/۰۰
۷۲/۱۰
۷۲/۳۰
۷۳/۰۰
۷۳/۱۰
۷۳/۳۰
۷۴/۰۰
۷۴/۱۰
۷۴/۳۰
۷۵/۰۰
۷۵/۱۰
۷۵/۳۰
۷۶/۰۰
۷۶/۱۰
۷۶/۳۰
۷۷/۰۰
۷۷/۱۰
۷۷/۳۰
۷۸/۰۰
۷۸/۱۰
۷۸/۳۰
۷۹/۰۰
۷۹/۱۰
۷۹/۳۰
۸۰/۰۰
۸۰/۱۰
۸۰/۳۰
۸۱/۰۰
۸۱/۱۰
۸۱/۳۰
۸۲/۰۰
۸۲/۱۰
۸۲/۳۰
۸۳/۰۰
۸۳/۱۰
۸۳/۳۰
۸۴/۰۰
۸۴/۱۰
۸۴/۳۰
۸۵/۰۰
۸۵/۱۰
۸۵/۳۰
۸۶/۰۰
۸۶/۱۰
۸۶/۳۰
۸۷/۰۰
۸۷/۱۰
۸۷/۳۰
۸۸/۰۰
۸۸/۱۰
۸۸/۳۰
۸۹/۰۰
۸۹/۱۰
۸۹/۳۰
۹۰/۰۰
۹۰/۱۰
۹۰/۳۰
۹۱/۰۰
۹۱/۱۰
۹۱/۳۰
۹۲/۰۰
۹۲/۱۰
۹۲/۳۰
۹۳/۰۰
۹۳/۱۰
۹۳/۳۰
۹۴/۰۰
۹۴/۱۰
۹۴/۳۰
۹۵/۰۰
۹۵/۱۰
۹۵/۳۰
۹۶/۰۰
۹۶/۱۰
۹۶/۳۰
۹۷/۰۰
۹۷/۱۰
۹۷/۳۰
۹۸/۰۰
۹۸/۱۰
۹۸/۳۰
۹۹/۰۰
۹۹/۱۰
۹۹/۳۰
۱۰۰/۰۰
۱۰۰/۱۰
۱۰۰/۳۰
۱۰۱/۰۰
۱۰۱/۱۰
۱۰۱/۳۰
۱۰۲/۰۰
۱۰۲/۱۰
۱۰۲/۳۰
۱۰۳/۰۰
۱۰۳/۱۰
۱۰۳/۳۰
۱۰۴/۰۰
۱۰۴/۱۰
۱۰۴/۳۰
۱۰۵/۰۰
۱۰۵/۱۰
۱۰۵/۳۰
۱۰۶/۰۰
۱۰۶/۱۰
۱۰۶/۳۰
۱۰۷/۰۰
۱۰۷/۱۰
۱۰۷/۳۰
۱۰۸/۰۰
۱۰۸/۱۰
۱۰۸/۳۰
۱۰۹/۰۰
۱۰۹/۱۰
۱۰۹/۳۰
۱۱۰/۰۰
۱۱۰/۱۰
۱۱۰/۳۰
۱۱۱/۰۰
۱۱۱/۱۰
۱۱۱/۳۰
۱۱۲/۰۰
۱۱۲/۱۰
۱۱۲/۳۰
۱۱۳/۰۰
۱۱۳/۱۰
۱۱۳/۳۰
۱۱۴/۰۰
۱۱۴/۱۰
۱۱۴/۳۰
۱۱۵/۰۰
۱۱۵/۱۰
۱۱۵/۳۰
۱۱۶/۰۰
۱۱۶/۱۰
۱۱۶/۳۰
۱۱۷/۰۰
۱۱۷/۱۰
۱۱۷/۳۰
۱۱۸/۰۰
۱۱۸/۱۰
۱۱۸/۳۰
۱۱۹/۰۰
۱۱۹/۱۰
۱۱۹/۳۰
۱۲۰/۰۰
۱۲۰/۱۰
۱۲۰/۳۰
۱۲۱/۰۰
۱۲۱/۱۰
۱۲۱/۳۰
۱۲۲/۰۰
۱۲۲/۱۰
۱۲۲/۳۰
۱۲۳/۰۰
۱۲۳/۱۰
۱۲۳/۳۰
۱۲۴/۰۰
۱۲۴/۱۰
۱۲۴/۳۰
۱۲۵/۰۰
۱۲۵/۱۰
۱۲۵/۳۰
۱۲۶/۰۰
۱۲۶/۱۰
۱۲۶/۳۰
۱۲۷/۰۰
۱۲۷/۱۰
۱۲۷/۳۰
۱۲۸/۰۰
۱۲۸/۱۰
۱۲۸/۳۰
۱۲۹/۰۰
۱۲۹/۱۰
۱۲۹/۳۰
۱۳۰/۰۰
۱۳۰/۱۰
۱۳۰/۳۰
۱۳۱/۰۰
۱۳۱/۱۰
۱۳۱/۳۰
۱۳۲/۰۰
۱۳۲/۱۰
۱۳۲/۳۰
۱۳۳/۰۰
۱۳۳/۱۰
۱۳۳/۳۰
۱۳۴/۰۰
۱۳۴/۱۰
۱۳۴/۳۰
۱۳۵/۰۰
۱۳۵/۱۰
۱۳۵/۳۰
۱۳۶/۰۰
۱۳۶/۱۰
۱۳۶/۳۰
۱۳۷/۰۰
۱۳۷/۱۰
۱۳۷/۳۰
۱۳۸/۰۰
۱۳۸/۱۰
۱۳۸/۳۰
۱۳۹/۰۰
۱۳۹/۱۰
۱۳۹/۳۰
۱۴۰/۰۰
۱۴۰/۱۰
۱۴۰/۳۰
۱۴۱/۰۰
۱۴۱/۱۰
۱۴۱/۳۰
۱۴۲/۰۰
۱۴۲/۱۰
۱۴۲/۳۰
۱۴۳/۰۰
۱۴۳/۱۰
۱۴۳/۳۰
۱۴۴/۰۰
۱۴۴/۱۰
۱۴۴/۳۰
۱۴۵/۰۰
۱۴۵/۱۰
۱۴۵/۳۰
۱۴۶/۰۰
۱۴۶/۱۰
۱۴۶/۳۰
۱۴۷/۰۰
۱۴۷/۱۰
۱۴۷/۳۰
۱۴۸/۰۰
۱۴۸/۱۰
۱۴۸/۳۰
۱۴۹/۰۰
۱۴۹/۱۰
۱۴۹/۳۰
۱۵۰/۰۰
۱۵۰/۱۰
۱۵۰/۳۰
۱۵۱/۰۰
۱۵۱/۱۰
۱۵۱/۳۰
۱۵۲/۰۰
۱۵۲/۱۰
۱۵۲/۳۰
۱۵۳/۰۰
۱۵۳/۱۰
۱۵۳/۳۰
۱۵۴/۰۰
۱۵۴/۱۰
۱۵۴/۳۰
۱۵۵/۰۰
۱۵۵/۱۰
۱۵۵/۳۰
۱۵۶/۰۰
۱۵۶/۱۰
۱۵۶/۳۰
۱۵۷/۰۰
۱۵۷/۱۰
۱۵۷/۳

تلوزیون ملی افغانستان

جمعه
پرورگرام دینی
خبرار
سلام صبح بخیر
خبرونه
ادامه سلام صبح بخیر
خبرار
فلم اطفال
فلم اطفال
خبرونه
پرطاووس
پرطاووس
پشه بی و ترکمنی
گزارش
خبرونه
شما وتلویزیون
سیرت النبی (ص)
نورستانی
پرسش‌های دینی
خبرونه
هوا نوا
بلوچی و ازبیکی
کارتون
خبرار
میله
کورنی رُوند
خبرونه
در رهگذر نور
اردوی ملنی
پرسش‌های طبی
و قایع مهم هفتہ
گزارش
خبرار
ازمونگاه - ساعتی پاشمنا
ازمونگاه - ساعتی پاشمنا
خبرار انگلیسی
بحث هفته
کنسرت
کنسرت
خبرار
سلام صبح بخیر
خبرار انگلیسی
بحث هفته
هفت کلک
تندرنستی
مردم و موسیقی
مردم و موسیقی
درس‌های از قرآن
قولی
بیاموزیم

پنجشنبه
پرورگرام دینی
خبرار
سلام صبح بخیر
خبرونه
ادامه سلام صبح بخیر
خبرار
نوهالان
بسیوی خوشبختی
خبرونه
اقتصاد
لر غونی مینه
پشه بی و ترکمنی
گزارش
خبرونه
نیمه دیگر
درس‌های از قرآن
نورستانی
چشم انداز
خبرونه
مردم و موسیقی
بلوچی و ازبیکی
کارتون
خبرار
هر جا هر رنگ
اه وا
خبرونه
سیرت النبی (ص)
ورزش
صدای آشنا
تندرنستی
گزارش
خبرار
جستجوی حقایق
هفت کلک - مرچ سرخ
خبرار انگلیسی
فلم هنری
فلم هنری
فلم هنری
خبرار
سلام صبح بخیر
خبرار انگلیسی
افتصاد
چشم انداز
نقد و نظر
بسیوی خوشبختی
گزارش
پرسش‌های دینی
پرسش‌های دینی
نوهالان

چهار شنبه
پرورگرام دینی
خبرار
سلام صبح بخیر
خبرونه
ادامه سلام صبح بخیر
خبرار
کودک
شهر ما خانه ما
خبرونه
تودی شیبی
جهان حیوانات
پشه بی و ترکمنی
گزارش
خبرونه
انعکاس
پرسش‌های دینی
نورستانی
هفت شهر هنر
خبرونه
موسیقی ذوقی
بلوچی و ازبیکی
کارتون
خبرار
دانش برای همه - بیاموزیم
زیارت
خبرونه
درس‌های از قرآن
ویکت
صدای آشنا
شما وتلویزیون
گزارش
خبرار
لر غونی مینه
رنگین کمان
خبرار انگلیسی
صور خیال
بزم غزل
بزم غزل
خبرار
سلام صبح بخیر
خبرار انگلیسی
افتصاد
چشم انداز
نقد و نظر
بسیوی خوشبختی
گزارش
پرسش‌های دینی
پرسش‌های دینی
نوهالان

وقت
۶/۰۰
۷/۰۰
۷/۱۰
۸/۰۰
۸/۱۰
۹/۰۰
۹/۱۰
۹/۳۰
۱۰/۰۰
۱۰/۱۰
۱۰/۲۰
۱۱/۰۰
۱۱/۴۰
۱۲/۰۰
۱۲/۱۰
۱۲/۳۰
۱۳/۰۰
۱۴/۰۰
۱۴/۱۰
۱۴/۳۰
۱۵/۰۰
۱۵/۱۰
۱۵/۳۰
۱۶/۰۰
۱۶/۲۰
۱۷/۰۰
۱۷/۴۰
۱۸/۰۰
۱۸/۴۰
۱۹/۰۰
۱۹/۳۰
۲۰/۰۰
۲۰/۴۰
۲۱/۰۰
۲۱/۴۰
۲۲/۰۰
۲۲/۴۰
۲۳/۰۰
۲۴/۰۰
۲۴/۴۰
۲۵/۰۰
۲۵/۱۰
۲۵/۳۰
۲۶/۰۰
۲۷/۰۰
۲۷/۳۰
۲۸/۰۰
۲۹/۰۰
۲۹/۳۰
۳۰/۰۰
۳۰/۱۰
۳۰/۴۰
۳۱/۰۰
۳۱/۴۰
۳۲/۰۰
۳۲/۴۰
۳۳/۰۰
۳۳/۴۰
۳۴/۰۰
۳۴/۴۰
۳۵/۰۰
۳۵/۱۰
۳۵/۴۰
۳۶/۰۰
۳۶/۴۰
۳۷/۰۰
۳۷/۴۰
۳۸/۰۰
۳۸/۴۰
۳۹/۰۰
۴۰/۰۰
۴۰/۴۰
۴۱/۰۰
۴۱/۴۰
۴۲/۰۰
۴۲/۴۰
۴۳/۰۰
۴۳/۴۰
۴۴/۰۰
۴۴/۴۰
۴۵/۰۰
۴۵/۱۰
۴۵/۴۰
۴۶/۰۰
۴۶/۴۰
۴۷/۰۰
۴۷/۱۰
۴۷/۴۰
۴۸/۰۰
۴۸/۴۰
۴۹/۰۰
۴۹/۱۰
۴۹/۴۰
۵۰/۰۰
۵۰/۱۰
۵۰/۴۰
۵۱/۰۰
۵۱/۱۰
۵۱/۴۰
۵۲/۰۰
۵۲/۱۰
۵۲/۴۰
۵۳/۰۰
۵۳/۱۰
۵۳/۴۰
۵۴/۰۰
۵۴/۱۰
۵۴/۴۰
۵۵/۰۰
۵۵/۱۰
۵۵/۴۰
۵۶/۰۰
۵۶/۱۰
۵۶/۴۰
۵۷/۰۰
۵۷/۱۰
۵۷/۴۰
۵۸/۰۰
۵۸/۱۰
۵۸/۴۰
۵۹/۰۰
۵۹/۱۰
۵۹/۴۰
۶۰/۰۰
۶۰/۱۰
۶۰/۴۰
۶۱/۰۰
۶۱/۱۰
۶۱/۴۰
۶۲/۰۰
۶۲/۱۰
۶۲/۴۰
۶۳/۰۰
۶۳/۱۰
۶۳/۴۰
۶۴/۰۰
۶۴/۱۰
۶۴/۴۰
۶۵/۰۰
۶۵/۱۰
۶۵/۴۰
۶۶/۰۰
۶۶/۱۰
۶۶/۴۰
۶۷/۰۰
۶۷/۱۰
۶۷/۴۰
۶۸/۰۰
۶۸/۱۰
۶۸/۴۰
۶۹/۰۰
۶۹/۱۰
۶۹/۴۰
۷۰/۰۰
۷۰/۱۰
۷۰/۴۰
۷۱/۰۰
۷۱/۱۰
۷۱/۴۰
۷۲/۰۰
۷۲/۱۰
۷۲/۴۰
۷۳/۰۰
۷۳/۱۰
۷۳/۴۰
۷۴/۰۰
۷۴/۱۰
۷۴/۴۰
۷۵/۰۰
۷۵/۱۰
۷۵/۴۰
۷۶/۰۰
۷۶/۱۰
۷۶/۴۰
۷۷/۰۰
۷۷/۱۰
۷۷/۴۰
۷۸/۰۰
۷۸/۱۰
۷۸/۴۰
۷۹/۰۰
۷۹/۱۰
۷۹/۴۰
۸۰/۰۰
۸۰/۱۰
۸۰/۴۰
۸۱/۰۰
۸۱/۱۰
۸۱/۴۰
۸۲/۰۰
۸۲/۱۰
۸۲/۴۰
۸۳/۰۰
۸۳/۱۰
۸۳/۴۰
۸۴/۰۰
۸۴/۱۰
۸۴/۴۰
۸۵/۰۰
۸۵/۱۰
۸۵/۴۰
۸۶/۰۰
۸۶/۱۰
۸۶/۴۰
۸۷/۰۰
۸۷/۱۰
۸۷/۴۰
۸۸/۰۰
۸۸/۱۰
۸۸/۴۰
۸۹/۰۰
۸۹/۱۰
۸۹/۴۰
۹۰/۰۰
۹۰/۱۰
۹۰/۴۰
۹۱/۰۰
۹۱/۱۰
۹۱/۴۰
۹۲/۰۰
۹۲/۱۰
۹۲/۴۰
۹۳/۰۰
۹۳/۱۰
۹۳/۴۰
۹۴/۰۰
۹۴/۱۰
۹۴/۴۰
۹۵/۰۰
۹۵/۱۰
۹۵/۴۰
۹۶/۰۰
۹۶/۱۰
۹۶/۴۰
۹۷/۰۰
۹۷/۱۰
۹۷/۴۰
۹۸/۰۰
۹۸/۱۰
۹۸/۴۰
۹۹/۰۰
۹۹/۱۰
۹۹/۴۰
۱۰۰/۰۰
۱۰۰/۱۰
۱۰۰/۴۰
۱۰۱/۰۰
۱۰۱/۱۰
۱۰۱/۴۰
۱۰۲/۰۰
۱۰۲/۱۰
۱۰۲/۴۰
۱۰۳/۰۰
۱۰۳/۱۰
۱۰۳/۴۰
۱۰۴/۰۰
۱۰۴/۱۰
۱۰۴/۴۰
۱۰۵/۰۰
۱۰۵/۱۰
۱۰۵/۴۰
۱۰۶/۰۰
۱۰۶/۱۰
۱۰۶/۴۰
۱۰۷/۰۰
۱۰۷/۱۰
۱۰۷/۴۰
۱۰۸/۰۰
۱۰۸/۱۰
۱۰۸/۴۰
۱۰۹/۰۰
۱۰۹/۱۰
۱۰۹/۴۰
۱۱۰/۰۰
۱۱۰/۱۰
۱۱۰/۴۰
۱۱۱/۰۰
۱۱۱/۱۰
۱۱۱/۴۰
۱۱۲/۰۰
۱۱۲/۱۰
۱۱۲/۴۰
۱۱۳/۰۰
۱۱۳/۱۰
۱۱۳/۴۰
۱۱۴/۰۰
۱۱۴/۱۰
۱۱۴/۴۰
۱۱۵/۰۰
۱۱۵/۱۰
۱۱۵/۴۰
۱۱۶/۰۰
۱۱۶/۱۰
۱۱۶/۴۰
۱۱۷/۰۰
۱۱۷/۱۰
۱۱۷/۴۰
۱۱۸/۰۰
۱۱۸/۱۰
۱۱۸/۴۰
۱۱۹/۰۰
۱۱۹/۱۰
۱۱۹/۴۰
۱۲۰/۰۰
۱۲۰/۱۰
۱۲۰/۴۰
۱۲۱/۰۰
۱۲۱/۱۰
۱۲۱/۴۰
۱۲۲/۰۰
۱۲۲/۱۰
۱۲۲/۴۰
۱۲۳/۰۰
۱۲۳/۱۰
۱۲۳/۴۰
۱۲۴/۰۰
۱۲۴/۱۰
۱۲۴/۴۰
۱۲۵/۰۰
۱۲۵/۱۰
۱۲۵/۴۰
۱۲۶/۰۰
۱۲۶/۱۰
۱۲۶/۴۰
۱۲۷/۰۰
۱۲۷/۱۰
۱۲۷/۴۰
۱۲۸/۰۰
۱۲۸/۱۰
۱۲۸/۴۰
۱۲۹/۰۰
۱۲۹/۱۰
۱۲۹/۴۰
۱۳۰/۰۰
۱۳۰/۱۰
۱۳۰/۴۰
۱۳۱/۰۰
۱۳۱/۱۰
۱۳۱/۴۰
۱۳۲/۰۰
۱۳۲/۱۰
۱۳۲/۴۰
۱۳۳/۰۰
۱۳۳/۱۰
۱۳۳/۴۰
۱۳۴/۰۰
۱۳۴/۱۰
۱۳۴/۴۰
۱۳۵/۰۰
۱۳۵/۱۰
۱۳۵/۴۰
۱۳۶/۰۰
۱۳۶/۱۰
۱۳۶/۴۰
۱۳۷/۰۰
۱۳۷/۱۰
۱۳۷/۴۰
۱۳۸/۰۰
۱۳۸/۱۰
۱۳۸/۴۰
۱۳۹/۰۰
۱۳۹/۱۰
۱۳۹/۴۰
۱۴۰/۰۰
۱۴۰/۱۰
۱۴۰/۴۰
۱۴۱/۰۰
۱۴۱/۱۰
۱۴۱/۴۰
۱۴۲/۰۰
۱۴۲/۱۰
۱۴۲/۴۰
۱۴۳/۰۰
۱۴۳/۱۰
۱۴۳/۴۰
۱۴۴/۰۰
۱۴۴/۱۰
۱۴۴/۴۰
۱۴۵/۰۰
۱۴۵/۱۰
۱۴۵/۴۰
۱۴۶/۰۰
۱۴۶/۱۰
۱۴۶/۴۰
۱۴۷/۰۰
۱۴۷/۱۰
۱۴۷/۴۰
۱۴۸/۰۰
۱۴۸/۱۰
۱۴۸/۴۰
۱۴۹/۰۰
۱۴۹/۱۰
۱۴۹/۴۰
۱۵۰/۰۰
۱۵۰/۱۰
۱۵۰/۴۰
۱۵۱/۰۰
۱۵۱/۱۰
۱۵۱/۴۰
۱۵۲/۰۰
۱۵۲/۱۰
۱۵۲/۴۰
۱۵۳/۰۰
۱۵۳/۱۰
۱۵۳/۴۰
۱۵۴/۰۰
۱۵۴/۱۰
۱۵۴/۴۰
۱۵۵/۰۰
۱۵۵/۱۰
۱۵۵/۴۰
۱۵۶/۰۰
۱۵۶/۱۰
۱۵۶/۴۰
۱۵۷/۰۰
۱۵۷/۱۰
۱۵۷/۴۰
۱۵۸/۰۰
۱۵۸/۱۰
۱۵۸/۴۰
۱۵۹/۰۰
۱۵۹/۱۰
۱۵۹/۴۰
۱۶۰/۰۰
۱۶۰/۱۰
۱۶۰/۴۰
۱۶۱/۰۰
۱۶۱/۱۰
۱۶۱/۴۰
۱۶۲/۰۰
۱۶۲/۱۰
۱۶۲/۴۰
۱۶۳/۰۰
۱۶۳/۱۰
۱۶۳/۴۰
۱۶۴/۰۰
۱۶۴/۱۰
۱۶۴/۴۰
۱۶۵/۰۰
۱۶۵/۱۰
۱۶۵/۴۰
۱۶۶/۰۰
۱۶۶/۱۰
۱۶۶/۴۰
۱۶۷/۰۰
۱۶۷/۱۰
۱۶۷/۴۰
۱۶۸/۰۰
۱۶۸/۱۰
۱۶۸/۴۰
۱۶۹/۰۰
۱۶۹/۱۰
۱۶۹/۴۰
۱۷۰/۰۰
۱۷۰/۱۰
۱۷۰/۴۰
۱۷۱/۰۰
۱۷۱/۱۰
۱۷۱/۴۰
۱۷۲/۰۰
۱۷۲/۱۰
۱۷۲/۴۰
۱۷۳/۰۰
۱۷۳/۱۰
۱۷۳/۴۰
۱۷۴/۰۰
۱۷۴/۱۰
۱۷۴/۴۰
۱۷۵/۰۰
۱۷۵/۱۰

دانستان نویسی

ادبیات روسیه توسلیتوی و تورگنیف توانست داستان کوتاه را منحیث یک پدیده جدید هنری در عرصه ادبیات معرفی و مورد پذیرش عالمه قرار دهد. داستان های کوتاه چخوف شاید بیشتر وصفی باشد تا نقلی ... بیشتر آنها وصف موقعیت‌های است، و هیچگونه طرح واقعی ندارد. چخوف اصولاً رهیاقتی ازدواج طلبانه وغیر شخصی دارد، ودر بند آموزش و تعلیم نیست. داستان های او مثل سایر داستان نویسان روسیه، سرشار از جزئیات واقعگرا ایانه است. او هیچگاه احساساتی نمی شود و به ندرت دستخوش حرارت و عواطف شدید می‌شود. و داستان هایش بیشتر از عقل مایه میگیرد تا احساس و عاطفه...^۶

المانی را نیز از جمله پیشتران داستان کوتاه نویسی ادبیات غرب دانسته که مایه کار هنری خویش را همزمان در سه هنر نوشت - داستان کوتاه، رمان و نمایشنامه - شکل داده و اثار بر جسته را در عرصه ادبیات پیشکش کرد. "گوتفرید کلر" از دیدگاه اکثر نقد نویسان غربی به عنوان بر جسته ترین نویسنده داستان کوتاه در ادبیات آلمان شناخته شده است. زیرا "کلر" علاوه از هنر نوشت داستان به شعر نیز توانایی داشت و داستانهایش را رنگ و زیبایی بیشتر هنری می‌بخشید. مجموعه های داستان کوتاهش به نام های "داستان های زوریخ" هفت افسانه "لطائف" و "مارتن سلاندر" اند.

از نویسنده گان مشهور دیگر داستان کوتاه نویسی در آلمان یک هم "کنراد فریدناتلر" Konrad Ferdinand Meyer است که علاوه از سروdon شعر های غنایی و رمان داستان های کوتاه: "ازدواج راهب"، "وسوسه پسکارا"، "غم های بچه کوچک" و "قاضی زن" مشهور اند.

در قرن بیستم میلادی نویسنده گان بر جسته دیگری چون "هرمان هسه" Hermann Hesse هایپریش مان Heirman Mann با گرایش های از ادبیات فرانسوی را تعقب نمودند. شیوه رمان‌نیسم و ریالیسم که بگونه رمان‌نیسم جدید پایه گذاری شد علاوه‌تا اینکه شیوه اکسپرسیونیسم را گزیده بودند. روش طبیعتگرایی و واقعیت بینی های اجتماعی نیز در نوشتة های نویسنده گان آلمان شکل گرفتند. یک عدد از داشمندان و نویسنده گان آلمان بنابر شرایط اختناق جنگ به امریکا گریختند که از آنجله البرت اشتین، توماس مان، اریش ماریارمارک و فرانش ورق بودند.

عده از نویسنده گان آلمان با فلسفه گرایشی رابطه ها بین انسان و خداوند احساس و ضرورت پاکیزه گی اندیشه و روح را داشتند و در ادبیات نیزان تذکار های بعمل آمد. از آنجله ارنست تولر Ernest Toller که نمایشنامه "مسخ" او مشهور است، تولر معتقد است که راه حل اصلاح جامعه از طریق اجای صنعت نیست بلکه اندیشه های سالم جامعه را می‌سازد.

فرانتس کافکا Franz Kafka با سه رمان مشهورش به نام های: "امریکا"، "محاکمه" و "قصر" در رده های بالای ادبیات آلمان قرار گرفت. کافکا از نماد های مذهبی، تنش های روانی و مسائل فلسفی کلوس های وهم انگیز ترسیم کرد. و به همین خاطر اورا پیش رو در مکتب سورنالیسم می دانند. داستان های "محض" و "هنر مند گرسنه" و مجموعه داستان های کوتاه "طیب دهکده"

دانستان کوتاه نویسی در آلمان

اما عده از نویسنده گان هژده قرن کارل لبرشت ایمرمان Lebrecht Immermann از جمله نخستین رمان نویسان ریالیست شمرده می‌شود، علاوه از نوشتة های رمان داستان کوتاه "محکمه عالی" وی مشهور است. رمان نویس دیگر Gustav Freytag با رمان های کوتاه گونه اش، تنوور شتورم Theodor Storm با داستان های کوتاه رمان‌نیک و ریالیستی که واقعیت های اجتماعی را از دیدگاه روانی موشگافی نموده است، در ادبیات آلمان از جمله پیشتران داستان کوتاه نویسی اند. "شتورم" با داستان های چون "سوارا سپ سفید" و "غوطه ور در آب" شهرت دارد.

گوتفرید کلر Gottfried Keller نویسنده

را نیز میتوان از جمله شاهکارهای ادبی کافکا نام برد.

نویسنده گان بر جسته دیگر آلمان عبارت اند از: ارنست ویشرت Ernest Wiechart با رمان مشهورش به نام "بارونس" و داستان های "زمین میراث ماست" و جنگ مرده گان.

اریش ماریارمارک Erich Maria Remarque برنده جایزه نوبل با نوشنی رمان "در غرب خبری نیست" و داستان های "سه رفیق"، "راه بازگشت" و "آخرین ایستگاه" به عنوان پیشتران داستان کوتاه نویسی در می‌توان نام برد. ^(۷) ^(۸)

یکی دیگر از نویسنده گان ریالیست اروپا را در این دوره "مولتاتولی" Multatuli هالندی می‌دانم که در داستان هایش واقعیت های اجتماعی اروپا و مظاهر استعمار غرب را در کشور های مستعمره به گونه هنر مندانه اش تصویر سازی و بیان داشته است و کتاب "ماکس هاولار" او مجموعه از این داستان هاست که تا هنوز در بین مردم جا دارد.

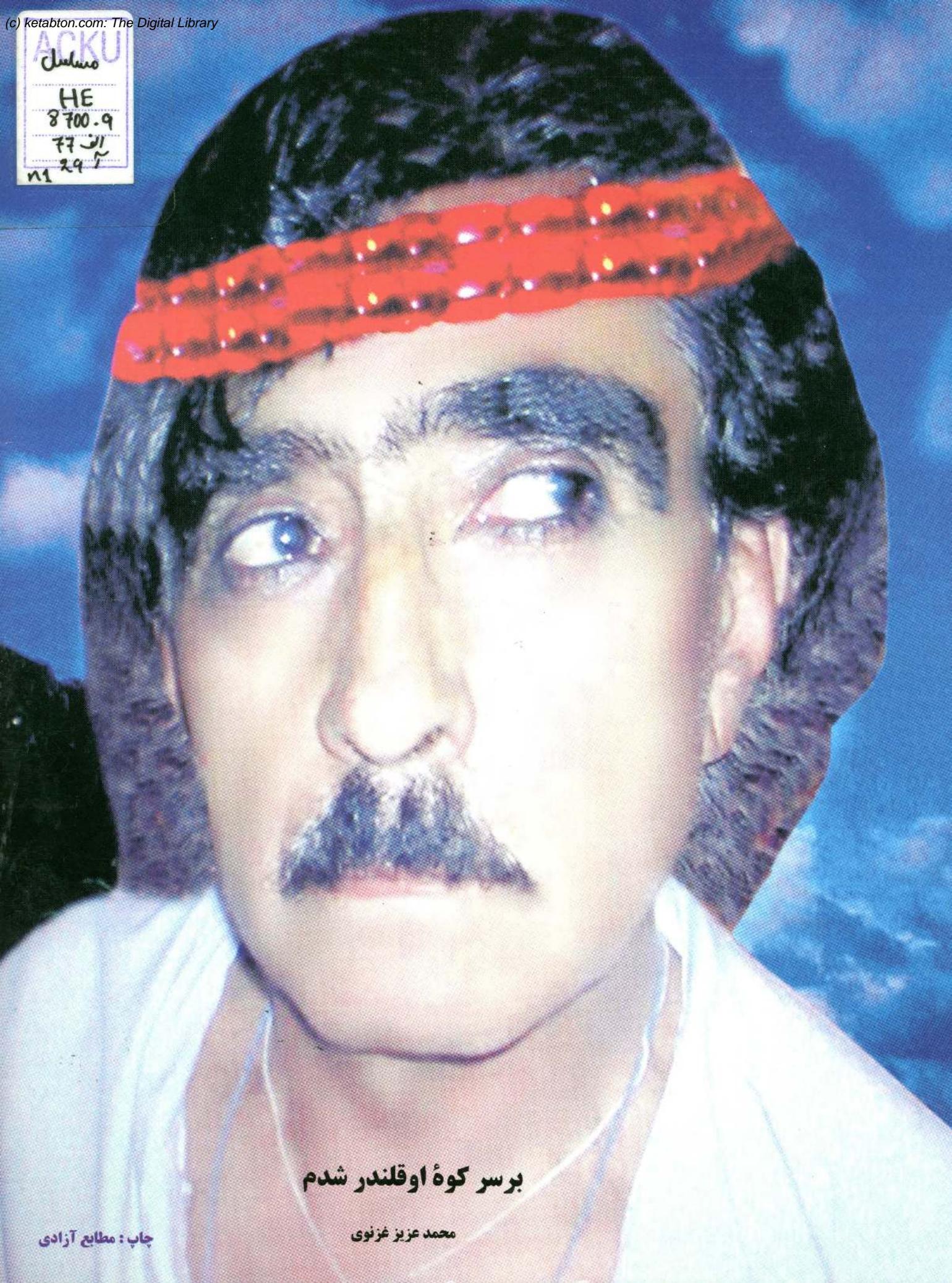
در قرن نوزدهم و بیستم میلادی، داستان کوتاه نویسی، یکی از ستون های اساسی ادبیات جهان شمرده شده و نویسنده گان بیشمیاری در کشور های غربی حماسه افریدند. نویسنده گان بر جسته چون "اندره مورا" A. Mourao Henry de Monfried فرانسوی، دومنفرید هکتور هوگ مونزو (ساکی) Saki انگلیسی، ارکادی اورچنکو Arkady Avertchenko روسی، لافکادیو هرن، Lafcadio Hearn، ایپاتیلیو کالو جاپانی که ایرلندي الاصل است و ایپاتیلیو کالو ینو Italo Calvino ایتالیو از جمله نویسنده گان بر جسته داستان کوتاه نویسی در قرن نوزده و بیست اروپا شناخته شده اند. "کالوینو" که بیش از بیست رمان و مجموعه های داستان کوتاه نوشته است. پرسنلر های داستانهایش با اندیشه و خلاقیت ریالیستی نویسنده، جان می‌گیرد و به داستان هایش اثر عمیق می‌بخشد. یکی ازین قهرمان ها "میرکو والدو" است که در کتاب "صلتها در شهر" در بر انگیختن رفت احساسات خوانتنده گان و کشانیدن آنان با افکار نویسنده، قهرمان را شخصیت وجودی در اندیشه مردم به واقعیت داده است.

ادامه دارد ...

ACKU
Chelous

HE
8700-9
77 اف ۷
n1 29

برس رکوه او قلندر شدم

محمد عزیز غزنوی

چاپ: مطابع آزادی

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library